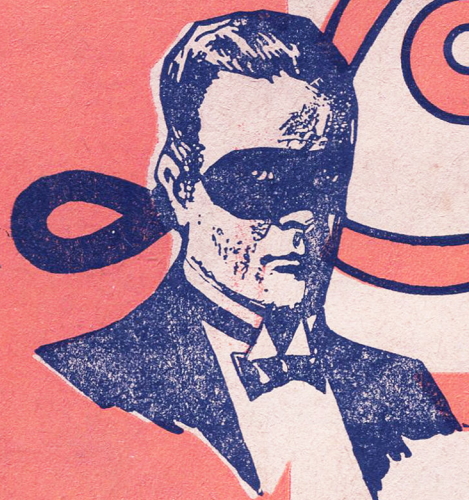

ELKE WEEK VERSCHIJNT EEN NIEUW COMPLEET VERHAAL

Cord Sister

genaamd
RAFFLES

DE GROOTE ONBEKENDE

DE GESTOLEN AANDEELEN

Fr. 2.—

De jongen slaakte een gil.

No. 1347.

9 Januari 1940.

NIEUWE SERIE

DE GESTOLEN AANDEELEN

9 Januari 1940.

Nadruk verboden. — Alle rechten voorbehouden.

HOOFDSTUK I.

EEN BRIEF UIT SCHOTLAND.

Lord William Aberdeen en zijn vriend zaten voor een met papieren en registers overdekte tafel, staande voor het raam in de bibliotheek van een prachtige villa in de Cromwellstreet.

Het raam van dit vertrek zag uit op een prachtig park, hetwelk reeds in vollen bloei stond.

Zijne Lordschap was een man van omstreeks veertigjarigen leeftijd, rijzig en met een scherp geteekend gelaat, waarin grijze oogen schitterden.

Zijn vriend was veel jonger en had een rond blozend gelaat met vroolijke blauwe oogen.

Beiden waren oogenschijnlijk diep in hun werk verdiept, hetwelk bestond in het openen van brieven, het vergelijken van verschillende staten en het optellen van geldbedragen.

De jonge man opende de brieven, las ze vluchtig door en wierp ze of dadelijk in een prullemand die naast hem op den grond stond, of hij zette er een kruis op met een blauw potlood en legde ze op een stapeltje voor zijn vriend neer.

Sommige brieven voorzag hij van een korte aantekening.

Lord Aberdeen las de brieven een voor een door en rangschikte ze vervolgens in een groot register.

Van tijd tot tijd schreef hij iets op in een klein, in marokijn gebonden zakboekje, dat naast hem lag.

Nu en dan wierp hij een blik in een register, dat blijkbaar een groot aantal namen en adressen bevatte.

Geruimen tijd werkten de beide heeren op deze wijze door toen Lord Aberdeen zijn armen uitstrekte en een verlangenden blik in den tuin wierp.

— Verveelt het je, Edward? vroeg de jonge man opziende.

— Dat niet! Ik wil niet zeggen dat het bepaald aangenaam is om mij te verdiepen in mijn kleine particuliere liefhebberijen ten bate van de armen, maar toch moet dit werk gedaan worden. Waartoe zouden zijn rijkdommen dienen als het niet was om de nooddriftigen te steunen en de onderdrukten bij te staan. Maar toch wil ik erkennen dat een blik in ons zonnig park mij het werk niet bepaald verlicht!

— Dat kan ik mij levendig voorstellen! zeide de jonge man lachend. Het is nu beter weer om een zeiltocht op de Theems te maken in de buurt van Reading dan over droge cijfers en vervelende brieven gebogen te zitten.

— Ook zou er wel iets te zeggen vallen voor een reisje! meende Lord Aberdeen.

— Welnu, wat belet je om aan dien wensch gevolg te geven? Je hebt als John Raffles een drukke week achter je en je mag als Lord Aberdeen wel een weinig ontspanning genieten, dunkt mij!

— Dat wil ik niet ontkennen! zeide de Grootte Onbekende, met een glimlachje.

— Welnu, laten wij dan onze koffers pakken en zoodra dit werk is afgedaan een reis maken die ons zal doen bekomen van de bezwaren en de vermoeienissen van de vorige week.

— Maar waar zullen we heen gaan? vroeg Raffles.

— Ja, dat vraagstuk is niet zoo gemakkelijk op te lossen! zeide de jonge man peinzend. Ons land is zoo mooi en zoo groot, dat het moeilijk valt het doel voor een plezierreisje vast te stellen.

— Nu, misschien valt ons wel iets in, als we dit werkje gedaan hebben!

En weer begonnen de beide mannen onverdrotten aan het schikken van de talloze brieven, het rangschikken van gegevens en het optellen van de grootere of kleinere bedragen, welke de Grootte Onbekende placht te besteden tot verzachting van de ellende, die door de armen en misdeelden in de Engelsche hoofdstad geleden werd.

Toen zij den stapel brieven bijna doorgeworsteld waren, opende Charles Brand een brief in een vrij groot couvert, die het poststempel Bingwall droeg en waarvan het adres met een kleine, fijne vrouwenhand geschreven was.

Hij opende den brief en begon den inhoud vlug te doorloopen.

— Het schijnt een lange brief te zijn, Charles! merkte Raffles op, die alle paperassen van zich af had geschoven en nu behaaglijk aan zijn sigaret trok.

— Ja! Hij is afkomstig van de weduwe van je vroegeren pachter Bridge.

— Zoo, zoo? Wat schrijft zij wel?

— Zij zelf schrijft niet, maar haar dochter Lizy! Ik moet je zeggen, dat het haar slecht gaat, Edward. Althans slecht voor haar omstandigheden.

— Het is toch niet waar! riep Raffles verschromt uit. Die lieve oude vrouw! Wat is er dan gebeurd?

— Er zijn een paar oogsten achter elkaar mislukt, en haar zoon Jack is al sedert eenige maanden zonder werk.

— De reden?

— Hij schijnt ruzie gekregen te hebben met zijn baas, die volgens hem een weinig al te zeer naar zijn zuster keek!

— Die jonge driftkop! mompelde Raffles hoofdschuddend, maar terwijl er tegelijkertijd een glimlach om zijn lippen verscheen. En Lizy zelf? zoo ging hij voort.

— Zij is pas aangesteld als hulponderwijzeres op de dorpsschool, maar je weet zelf wel, hoe bedroefd weinig dat oplevert!

— En nu vraagt zij geld? ging Raffles vragend voort.

— Dat niet! Lizy wil het leenen! Uit haar brief maak ik op, dat zij geschreven heeft zonder medeweten van haar moeder en Jack!

— Wat wil zij dan?

— Zij vraagt of het niet mogelijk zou zijn een klein voorschot te ontvangen op den volgenden oogst, die goed belooft te worden! Je weet natuurlijk, dat zij een vrij groot stuk land hebben, maar als er twee oogsten na elkander mislukken, dan staat zelfs een ervaren landbouwer, als hij niet over kapitaal beschikt, er leelijk voor!

Raffles knikte toestemmend.

— Het spreekt vanzelf, dat ik de weduwe van mijn braven ouden pachter zal helpen! Noemt ze geen bedrag?

— Ze zegt dat honderd pond ruimschoots voldoende zou zijn!

— Honderd pond! riep Raffles hoofdschuddend uit. En om dat bedrag, dat tien duizenden schatrijke Londenars bespottelijk zouden vinden, verkeerden die arme menschen misschien maanden en jaren lang in voortdurende angst en ongewisheid. Je mag zeggen wat je wil, Charles, maar onze goede maatschappij is toch nog alles behalve ideaal ingericht.

— Zeg maar gerust, dat er alles aan ontbreekt! vulde Charles op bitteren toon aan.

— En schrijft het jonge meisje niets anders? vroeg Raffles.

— Nog eenige dingen van minder belang!

— Laat toch maar eens hooren!

— Het jonge meisje schrijft niet zonder spijtigheid over een heel stapeltje aandeelen in een oude mijnmaatschappij, die sedert lang niet meer bestaat, omdat de mijn totaal uitgemergeld is en waarvan de aandeelen dus hoogstens nog waarde hebben als scheurpapier. Zij zegt half gekscherend, half bedroefd, dat zij nu rijk genoemd zouden kunnen worden, als die aandeelen hun nominale waarde nog bezaten!

— Jawel, daar heb ik van gehoord! zeide Raffles met het hoofd knikkend en blijkbaar zijn geheugen raadplegend. Even voor den dood van den ouden Bridge, nu een jaar of tien geleden, bemerkte de directie van de maatschappij tot haar schrik, dat de mijnaders zoo goed als totaal uitgeput waren. De mijnwerkers brachten hoe langer hoe minder van het zwarte goud naar boven en er werd bijna een soort begrafenisplechtigheid van gemaakt, toen de allerlaatste mand steenkool met de lift naar boven kwam.

— Ja, dat kan ik mij wel begrijpen, dat de aandeelen niets meer waard zijn! zeide Charles. Is de mijn daarna grondig onderzocht?

— Dat kun je je wel denken! De aandeelhouders hebben geld bij elkaar gebracht en daarvoor eenige ingenieurs een paar maanden lang de oude mijn in alle mogelijke richtingen laten onderzoeken.

— En het resultaat?

— Het resultaat was, zooals men trouwens wel verwachten kon, nihil! Niets dan een groot aantal schachten en mijngaanderijen met dikke balken geschoord, groote open plekken, waar de paarden gestald waren geweest, en kleine dwarsgangen, maar niet het minste spoor van steenkool werd meer gevonden. Tot het laatste stukje werd uit de oude mijn van Bingwall weggehakt, nadat zij ruim honderd jaren overvloedig steenkool had opgeleverd!

— En wat gebeurde er toen? vroeg Charles nieuwsgierig. Wat deed men met de mijn?

— Wel, wat men met alle verlaten mijnen doet, men spijkerde planken over de liftkoker, nadat men eerst alle machines van de luchtversching, de liften, de hijschtoestellen had weggehaald en daarna liet men de nu geheel leeg en verlaten gangen aan hun lot over!

— Dat zal voor de aandeelhouders een leelijke slag zijn geweest!

— Een zware slag! De aandeelen, die gerui-

men tijd honderd twintig, tot wel eens honderd vijftig procent hadden gestaan, liepen plotse-ling tot nul terug!

— En de maatschappij hield op te bestaan?

— Dat geloof ik niet! Ik bedoel, dat zij niet langs wettelijken weg werd opgeheven! Maar natuurlijk trad het bestuur af, dat voortaan niets meer te doen had, terwijl er sedert dien nooit meer vergaderingen van aandeelhouders plaats hadden.

— En was de oude Bridge aandeelhouder?

— Ja! Een jaar of twintig, dertig geleden was hij een welgesteld man! Daar hij wel inzag, dat de kolenmijn een uitstekende onderneming was, stak hij er bijna zijn geheele kapitaal in.

— Hij werd dus straatarm door deze plotse-linge uitmergeling van de mijn?

— Hij was geheel en al geruïneerd. Ik bevond mij toen echter juist op mijn nabijgelegen land-goed, waar hij vaak mijn gast was. Hij was toen een jaar of acht getrouwd en ik had hem als een rechtschapen, eerlijk man leeren kennen! Ik stelde hem dus aanstonds als rentmeester over een mijner kleinere goederen aan. Zooals ik wel van hem verwachtte, wierp hij zich dadelijk met al zijn wilskracht op deze voor hem nieuwe taak, waarin hij zich spoedig geheel had ingewerkt. Toen stierf hij en zijn vrouw bleef zonder mid-delen achter.

Charles keek zijn vriend vragend aan.

— Ik weet wat je zeggen wilt, zei Raffles glimlachend. Je meent dat ik haar toch wel een ondersteuning zal hebben aangeboden, is het niet zoo? Die weigerde ze echter kortaf! Zij is

een echte Schotsche vrouw, dus zeer trotsch en niet vrij te pleiten van koppigheid. Haar man had niets meer dan zijn plicht gedaan! zeide zij, en van een pensioen wilde zij niet hooren. Slechts met moeite kon ik haar overhalen een klein stuk land in mijn bezit tegen een lage pachtsom aan te nemen. Je ziet, dat de geschiedenis dus niet zoo bijzonder belangwekkend is! Maar hoe dit ook zij — natuurlijk zal ik de weduwe van mijn ouden vriend te hulp komen, of liever haar dochter.

De jonge man stond op en trad op Raffles toe.

— Ik krijg daar een goeden inval, zeide hij.

— Zeg eens op!

— Wij waren zooeven verlegen om het doel voor een reis. Als je eens in persoon die hulp naar Bingwall ging brengen!

De hand van Raffles viel met een klap op den breeden schouder van den jongen man neer.

— Een uitmuntende opmerking! Wij zullen per auto reizen, geheel Engeland, Wales en het grootste gedeelte van Schotland door-reizen en zodoende veel meer genieten, dan wanneer wij de reis per trein zouden maken. Het blijft afgesproken, Charles. Wees zoo goed en zeg onmiddellijk aan Henderson, dat hij de groote grijze tour-auto eens duchtig nakijkt en haar voor de reis gereed maakt.

— Wanneer zullen wij vertrekken? vroeg de jonge man.

— Overmorgen! Het is vandaag te laat en morgen heb ik nog eenige dringende zaken te Londen af te wikkelen!

HOOFDSTUK II.

DE AANDEELEN VAN DE BINGWALLMIJN.

Twee dagen later stond, omstreeks acht uur in den morgen, een buitengewoon groote, grijs gelakte toerauto voor het hek van den voortuin der villa te wachten.

Achter het stuurwiel zat een zwaargebouwde chauffeur met een topen gelaat, waarin twee blauwe oogen schitterden.

Het was Henderson, de chauffeur van Lord Aberdeen en de trouwe metgezel van den Groo-ten Onbekende bij diens gevaarvolle onder-nemingen.

Achter op de auto was met behulp van ste-vige riemen een groote lederen koffer vastge-sjord.

Een langwerpige kist was binnen in de auto neergezet.

Juist toen de naburige kerkklokken het volle uur sloegen, traden Raffles en Charles in reis-gewaad gekleed naar buiten.

Zij namen plaats in de auto, nadat Raffles den chauffeur zijn bevelen had gegeven.

De tocht naar het Noorden van Schotland nam een aanvang.

De wagen, bestuurd door de vaste hand van den chauffeur, snelde in een vaart van vijf en zeventig kilometer langs Luton, Northampton, Leicester, Nottingham en Cheffield in welke stad zij om half twaalf aankwamen.

Vervolgens werd de tocht door het industrie-gebied van de Midlands voortgezet.

Om twaalf uur reeds snelde de auto door de staalstad Leeds, om een uur later Darlington te bereiken.

Hier pas hield de auto stil om den reizigers gelegenheid te geven de lunch te gebruiken.

Om twee uur werd de reis voortgezet.

Dwars door de prachtige bergen van Nort-hampton, Roxburgh en Selkirk, snelde de auto naar het smalle gedeelte van Engeland, tusschen den zeeboezem van Clyde en dien van Forth.

Om vijf uur in den middag bereikte de grijze auto het stadje Storling, hetwelk aan het uit-einde van den laatstgenoemden zeeboezem is gelegen.

Het schoonste gedeelte van de reis begon nu pas.

Want nu reed de auto de onvolprezen bergwegen van Perth op, langs de talloze meertjes, die door de vele bergstroomen gevormd worden om ten slotte de Crampian bergen te bereiken.

De auto kon hier onmogelijk haar oorspronkelijke snelheid behouden en het was dan ook reeds tien uur in den avond toen de reizigers, wel zeer vermoeid, maar opgetogen over de heerlijke natuurfereen die zij hadden aanschouwd, het dorp Bingwall bereikten.

Deze plaats is gelegen aan een kruispunt van spoorwegen, aan het uiteinde van een zee-arm, die zeer diep in het land doordringt, en den vorm heeft van een dier talloze Fjords op de kusten van Noorwegen.

Het plaatsje is omringd door hoge bergen, waardoor het als het ware beschermd wordt tegen de weersinvloeden.

Het klimaat is er altijd zacht en slechts in het hartje van den winter daalt de temperatuur soms eenige graden onder nul.

Daar Raffles wel begreep, dat het thans veel te laat was, om een bezoek aan mevrouw Bridge te brengen, besloot hij den nacht in het kleine logement op het marktplein van het dorp door te brengen.

Niet zonder moeite vond men een plaats voor de reusachtige auto, die reeds de algemeene nieuwsgierigheid van de bewoners had gaande gemaakt.

— Waarom zijn wij eigenlijk niet dadelijk naar je bezitting gereden? vroeg Charles, toen zij in de gelagkamer aan een stevigen maaltijd gezeten waren.

— Omdat men altijd op gebeurlijkheden onderweg moet rekenen, en omdat ik het niet noodzakelijk vind, mijn rentmeester in het holst van den nacht op mij te laten wachten. Ik zelf acht dat minder aangenaam, en ik wil dit dus ook niet van anderen vergen.

— Ik meen me toch, als mijn geheugen mij niet bedriegt, te herinneren, dat je over dergelijke zaken, als het je zelf betreft, wel eens anders denkt, merkte Charles lachend op.

— Dan ben ik niet Lord William Aberdeen, maar dan ben ik eenvoudig de inbreker John Raffles! zeide de Groote Onbekende droog.

— Is je bezitting hier ver vandaan?

— Met de auto ongeveer een half uur — en te voet niet veel meer! De weg is namelijk zeer steil, want mijn villa ligt halverwege tegen een van die hoge bergen, die je vanavond hebt kunnen bewonderen.

Nadat de vrienden hun maaltijd gebruikt hadden, begaven zij zich naar hun logeerkamer en het duurde slechts kort of zij vielen in een versterkenden slaap.

Den volgenden morgen stond Raffles reeds om acht uur op.

Het was een prachtige dag.

De zon scheen reeds helder aan den hemel en overgoot het schoone berglandschap met haar gouden stralen.

Als men midden op het marktplein stond, zag men aan alle kanten de bergen rondom het dorp omhoog rijzen, met groene bosschen beplant hier en daar kleine dorpjes op hunne flanken dragend, die er in de verte uitzagen als een verzameling huisjes uit een speelgoedwinkel.

Als men op een van deze bergen stond, kon men een heerlijk uitzicht genieten over den zeeboezem en over het landschap aan den voet van de bergreuzen.

Aan het open raam staande, snoof Raffles met welbehagen de frissche morgenlucht op.

Toen bonsde hij met de vuisten op de deur van Charles' slaapkamer, teneinde den jongen man te wekken.

Spoedig bevonden de beide vrienden zich weer in de gelagkamer, waar zij het ontbijt gebruikten.

— Zeg mij eens, vriend, zoo wendde Raffles zich tot den logementhouder, woont mevrouw Bridge nog steeds in dezelfde woning als verleden jaar?

— Ja, Mylord! antwoordde de man, die Raffles zeer goed kende.

— Zou zij op het oogenblik thuis zijn, denkt gij?

— O, ja! Zij gaat maar zelden uit en brengt het grootste gedeelte van den dag op den akker door!

— Nu, dan zullen wij maar aanstonds op weg gaan, Charles! zeide Raffles tot den jongen man.

Zij stonden op en verlieten het logement, nadat Henderson de noodige bevelen had gekregen.

Zij volgden een prachtigen weg en bereikten na een half uur loopens een kleine boerderij, waaraan het op het eerste gezicht te zien was, dat het geld ontbrak om haar naar behooren te onderhouden, al kon men tevens dadelijk waarnemen, dat ijverige vrouwenhanden alles in het werk stelden om met alle mogelijke hulpmiddelen althans den schijn te redden.

De beide vrienden gingen door het hek en traden op de groen geschilderde voordeur toe.

Raffles had de hand nog niet naar de koperen bel uitgestrekt, of een jong, bevallig meisje huppelde hem tegemoet.

Een bos van vreugde kleurde haar teedere wangen, zoodra zij Lord William Aberdeen herkende.

— Wees welkom, Mylord! riep zij vroolijk uit. Daarna voegde zij er op zachten toon aan toe: ik durf niet hopen, dat gij gekomen zijt naar aanleiding van zijn schrijven, maar als dat zoo mocht zijn, laat er dan niets van merken tegenover mijn lieve moeder. Gij weet wel, dat zij niet hebben wil, dat ik ergens om hulp vraag en toch verzeker ik u, dat het zeer, zeer noodig is, Mylord!

— Gij kunt gerust zijn, Lizy! zeide Raffles zacht. Uw moeder krijgt niets van uw brief te hooren!

— Het is ook nu te minder noodig, Mylord,

omdat wij gelukkig door een onvoorzien toeval voor den eersten tijd geholpen zijn!

— Zoo? vroeg Raffles verbaasd. Het doet mij genoegen dat te hooren. Gij moet mij aanstonds eens vertellen, waarin dat toeval bestaat!

— Ik verlang niets liever, Mylord! Wilt gij zoo goed zijn mij te volgen?

Het jonge meisje ging, nadat zij ook Charles hartelijk begroet had, de beide mannen vóór naar een groot, goed gemeubeld vertrek, waarin een oude vrouw met spierwit haar voor het venster zat, verdiept in het breien van een kous.

Zij had volstrekt niet het uiterlijk van een boerin, en Raffles zag met één oogopslag, dat hij wellicht verstandiger gedaan had, deze vrouw aan een ander bestaan te helpen, dan aan het verplegen van den akker, waartoe geheel andere personen noodig zijn.

Er lag een vriendelijke, maar vastberaden uitdrukking op het gelaat van de oude vrouw.

Zij stond dadelijk op, zoodra zij haar bezoekers herkende en stak Raffles gul de hand toe.

— Ik ben verheugd, dat gij weer eens hier komt, Mylord! riep zij uit. Welk gelukkig toeval heeft u in onze buurt gevoerd?

— Ik achtte het noodzakelijk, mij eens persoonlijk van den staat van zaken van mijn bezittingen te overtuigen, mevrouw! zeide Raffles met een snellen blik op het jonge meisje.

— Denkt gij hier lang te blijven?

— Hoogstens een week!

Raffles wierp een blik om zich heen en ook nu zag zijn scherp oog duidelijk, dat de zaken op de boerderij hard achteruit gegaan waren.

— Ik hoop, dat gij het in alle opzichten goed maakt, mevrouw! zoo begon Raffles weer, terwijl hij zich tot de oude vrouw wendde.

Mevrouw Bridge keek Raffles met haar heldere oogen aan en antwoordde:

— Ik wil eerlijk bekennen, Mylord, dat de zaken in den laatsten tijd niet zoo goed gingen, ofschoon ik alle hoop had, dat alles weer in orde zou komen. Maar het is wel toevallig, dat er juist gisteren iets gebeurd is, waarop wij geen van allen hadden gehoopt, en dat ons uit een tamelijk groote verlegenheid zal redden. Misschien heeft Lizy het u reeds verteld?

— Neen, mevrouw! En ik moet u zeggen, dat ik zeer nieuwsgierig ben het te vernemen!

Allen namen plaats en nu begon de oude dame:

— Gij moet weten, dat mijn man mij een tamelijk groot aantal aandeelen heeft achter gelaten in een mijnmaatschappij, die opgehouden heeft te bestaan en die ik volmaakt waardeeloos achtte.

— Daar heb ik zoo iets van gehoord, mevrouw! zeide Raffles, terwijl hij de ooren spitste.

— Ik had die papieren al enkele malen weg willen gooien, omdat zij toch niets meer waard zijn, maar telkens werd ik daarvan weerhouden, misschien wel door een soort voor gevoel — en nu ben ik maar blij, dat ik het niet gedaan heb. Want gisteren kwam een heer mij bezoeken, die mij al mijn aandeelen voor een aardig

prijsje heeft afgekocht. Gij begrijpt wel, dat ik hem onmiddellijk verteld had, dat de aandeelen volstrekt niets meer waard waren, omdat de mijn totaal uitgemergeld was, maar hij zeide, dat het hem daarom niet te doen was en dat hij de aandeelen wilde hebben, omdat er een proces hangende is, waarbij hij belang heeft, en waarin de aandeelen van de Bingwall-mijn voor den aanklager van groot nut zijn.

Raffles hoorde vreemd op.

— Mag ik vragen, wat die man ongeveer voor uw aandeelen betaald heeft? vroeg hij.

— Het is volstrekt geen geheim, Mylord! antwoordde de oude vrouw glimlachend. Ik had voor ruim tienduizend pond aandeelen en ik heb ze verkocht voor vijfhonderd! Gij ziet dus, dat ik niet eens een slechten koop heb gedaan.

— Ja, mevrouw, dat zie ik! zeide Raffles op eigenaardigen toon, terwijl hij Charles een snellen blik toewierp.

Even heerschte er stilzwijgen en toen vervolgde Raffles:

— Was die heer iemand uit uw streek hier?

— Neen, ik heb hem althans nooit gezien!

— En gij, Lizy? zoo wendde Raffles zich tot het jonge meisje.

— Hij kan hoogstens eenige dagen in het dorp geweest zijn! antwoordde Lizy.

Op dat oogenblik werd de deur meer opengegooid dan opengedaan en trad er een krachtig gebouwde jonge man van omstreeks drie en twintig jaar het vertrek binnen.

In tegenstelling met zijn zuster, die zeer blond was, had hij zwart haar en dikke, zwarte wenkbrauwen, die zich bij de minste tegenspraak fronsten, een prachtig gevormden neus en kin, die op een halsstarrig karakter wezen, en vierkante kaken, die op groote onverzettelikheden duiden.

De breede schouders van Jack Bridge — want hij was het — droegen een waren stierennek en zijn groote, gespierde handen bewezen, dat hij van jongs af aan gewend was aan zwaren arbeid.

Hij wierp een voorhamer, dien hij in de hand had gehad, in een hoek en bleef verwonderd stilstaan, toen hij de bezoekers bemerkte.

Toen kwam hij met uitgestoken hand op Raffles toe en schudde de zijne zoo lang en zoo krachtig, dat Raffles met een pijnlijk gezicht tenslotte zijn vingers moest bevrijden.

Vervolgens onderging Charles hetzelfde lot.

— Ik ben hartelijk verheugd, u weer te zien, Mylord! begon de jonge reus, ofschoon ik moet zeggen, dat het niet onder heel aangename omstandigheden is!

— Hoe zoo? vroeg Raffles. Zijt gij niet goed gezond, daar ziet gij anders waarlijk niet naar uit, en uw handdruk zegt ook heel iets anders!

— Gezond zijn wij gelukkig alle drie, Mylord, dat is de zaak niet! Ik ben sedert eenigen tijd zonder werk!

— Het is je eigen schuld, klonk de kalme

stem van de oude vrouw. Je bent te driftig, je kunt je niets laten zeggen en je krijgt ruzie over de minste kleinigheid. Geen wonder, dat je het niet lang bij een en denzelfden smidspatroon uithoudt.

De zwarte wenkbrauwen werden samenge-trokken en een vlamvend rood steeg in de wangen van den jongen man op, toen hij antwoordde:

— Misschien ben ik wel eens wat driftig uitgevallen, moeder, maar gij wilt toch zeker niet zeggen, dat ik in het laatste geval geen gelijk had, niet waar? Ik weet eigenlijk niet, wat mij belet heeft, den schurk onmiddellijk de hersens in te slaan!

De oude vrouw zuchtte.

— Die drift zal je nog eens in een groot ongeluk storten, Jack! zeide zij op verwijtenden toon.

Raffles meenden nu een andere wending aan het gesprek te moeten geven.

— Ge waart bij een smid in dienst, hoor ik? vroeg hij vriendelijk.

— Ja, Mylord! Ik vond het een mooi vak en ik heb er altijd plezier in gehad! Maar de tegenwoordige patroons lijken wel door den duivel bezeten! Zij kunnen het volstrekt niet velen, als je hen eens tegenspreekt.

— Dan zou ik dat voortaan ook maar laten! meende Raffles. Het dient tot niets en wat moet er met je gebeuren, als je eens alle smids-patroons hier in de streek hebt versleten?

De jonge man boog het hoofd en gaf geen antwoord.

Blijkbaar voelde hij de gegrondheid van het verwijt, die hij echter in geen geval zou hebben toegegeven.

Raffles trad op hem toe en stak hem de hand toe.

— Beloof mij, dat gij u zult beteren! zeide hij op ernstigen toon. Onbezonnen drift heeft nog nooit iemand voordeel aangebracht!

Daarop wendde de Groote Onbekende zich weer tot zijn gastvrouw en zeide:

— Ik zou gaarne nog even op het onderwerp van zoeeven terugkomen, waarin ik groot belang stel!

Dadelijk zag hij, dat hij een flater begaan had.

De oude vrouw wierp een schuwen blik op haar zoon, voor wien zij blijkbaar nogal bevreesd was, en stotterde toen eenige onhoorbare woorden.

Jack keek verbaasd van den een naar den ander.

— Wat was dat voor een belangrijk onderwerp? vroeg hij.

Charles was de volgende, die een flater bedreef.

Hij had volstrekt niets gezien van het stille oogenspel tusschen de oude vrouw en Raffles.

Hij gooide er dan ook zonder nadenken uit:

— Wij hadden het over de waardelooze aandelen in de Bingwall-mijn, die uw moeder gisteren verkocht heeft!

Er ontstond een dreigende stilte.

De zwarte wenkbrauwen naderden elkander

onheilspellend en toen klonk het van de lippen van den jongen smid:

— Wat is dat, moeder? Mijnheer Brand vergist zich zeker, is het niet waar?

De oude vrouw scheen wel in een muizenhol te willen kruipen, zoo klein maakte zij zich.

Maar de zwarte oogen van Jack Bridge waren meedoogenloos beurtelings op het gelaat van zijn zuster en dat van zijn moeder gevestigd.

— Mag ik om antwoord verzoeken? vroeg hij tenslotte met een stem, die hij kalm trachtte te doen blijven, maar die trilde van ingehouden drift.

Nu kwam zijn zuster op hem toe en legde hem de kleine hand op zijn breeden schouder.

— Kom, Jack! zeide zij met haar liefste stemmetje. Wees er nu niet kwaad om! Ik weet wel, dat je nooit hebt goedgekeurd, dat die waardelooze voddens verkocht werden, maar je weet ook niet, dat wij eigenlijk in grooten nood zaten en dat die vijfhonderd pond goed bruikbaar waren.

— Vijfhonderd pond! riep Jack uit, terwijl zijn stem nu van drift sidderde. Vijfhonderd pond voor aandelen, die eerst tienduizend waard waren?

— Maar de mijn bestaat toch niet meer! jammerde de oude vrouw.

— Wat doet dat er toe! bulderde de jonge man. Ik heb u toch immers gezegd, dat wij ons nooit van die papieren mochten ontdoen, omdat het wel eens meer gebeurd is, dat een zoogenaamd uitgeputte mijn later opnieuw ontgonnen kan worden.

Nu meende Raffles tusschenbeiden te moeten komen.

Hij zeide op kalmeerenden toon:

— Dat is ook wel eens gebeurd, mijn beste Jack, maar die kans is op dit oogenblik uitgesloten!

— Weet gij dat wel zeker, Mylord? vroeg de jonge man, die niet van zins was zich zoo spoedig gewonnen te geven.

— Nu, het mag zijn zooals het is, maar ik zal niet eerder rusten, vóór de man, die u onze aandelen heeft afgekocht, ze weer terug geeft. Ik zal er hem evenveel voor betalen als hij er u voor gaf en desnoods nog iets op den koop toe.

Weer ontstond er een onheilspellende stilte en daarop vroeg Jack, terwijl hij zich tot zijn zuster wendde, kortaf:

— Hoe heet de man, en waar is zijn adres?

— Zijn naam was Harry Lamington! antwoordde de oude vrouw op zwakken toon. Maar zijn adres heeft hij niet opgegeven!

— En het is ook zeer goed mogelijk! vervolgde de jonge man woedend, dat de naam ook niet de zijne is! Ik moet zeggen — het is een mooie boel! Achter mijn rug om worden er hier zaken bedisseld, waartegen ik mij altijd krachtig verzet heb!

— Maar, Jack! kwam zijn moeder jammerend. Bedenk toch, dat wij volstrekt geld noodig hebben! Nog een week, en onze schuld-

eischers zouden misschien onzen inboedel en onze andere bezittingen verkocht hebben.

Een vlammend rood steeg in het gelaat van den jongen man op.

Hij richtte een schuwen blik op John Raffles, die zeer goed begreep, wat er in het hart van den driftkop omging.

De Groote Onbekende trad op hem toe en legde hem de hand op den schouder.

— Gij bevindt u in gezelschap van vrienden! zeide hij. Die het grootste belang stellen in uwe aangelegenheden. Geloof mij, Jack, ik wil niets anders dan uw welzijn en dat van uw geheele

gezin. Ik moet het echter met u eens zijn, dat het wellicht niet zoo voorzichtig was, zich althans niet van den naam en vooral van het adres van den kooper te overtuigen. Gedane zaken nemen echter geen keer! En ik zou u raden, u neer te leggen bij hetgeen er geschied is!

— Dan kent gij mij niet, Mylord! hernam de jonge man op doffen toon, terwijl hij zijn vuisten balde. Het is mogelijk, dat die aandelen volkomen waardeloos zijn — maar wilt gij mij dan eens zeggen, waarom zij voor een wild vreemde dan eensklaps blijkbaar vijfhonderd pond sterling waard zijn?

HOOFDSTUK III.

DE GEK VAN BINGWALL.

Op een half uur afstand ongeveer van de laatste huizen van Bingwall bevindt zich de ingang van de oude, sedert jaren verlaten, mijn.

Op de plek, waar een tiental jaren geleden de lucht weergalmde van het gedreun der machines, die de verschillende werktuigen in beweging brachten, heerschte nu de stilte des doods.

Daar, waar vroeger duizenden arbeiders met de regelmaat van een klok in de ingewanden van de aarde afdaalden, groeit nu gras en onkruid, daar de plek niet meer door menschenvoeten betreden wordt.

Alles is er doodsch en verlaten, als op een kerkhof, alles is er nog zwart en groezelig, als in den tijd, toen het zwarte goud uit de mijn werd opgedolven. Hier en daar zijn nog enkele paden uitgespaard, maar geen enkele wandelaar bezoekt deze dorre, doodsche streek, als het ware een litteken op het gelaat van deze schoone landstreek.

Hier en daar liggen nog groote stapels cokes, die blijkbaar geen eigenaar hebben.

Niemand heeft er, naar het schijnt, aan gedacht, deze kleine bergen op te ruimen, of er zelfs maar iets van weg te halen.

De ingang van de mijn zelf bevindt zich in het binnenste van een loods, die scheef gezakt en bijna geheel vervallen is, daar regen en wind er vrij toegang hebben en het dak grootendeels vernield is, tijdens een onweder, dat een paar jaar geleden de streek teisterde.

Over de groote schacht, die in deze loods uitmondt, zijn lange en zware planken gelegd, die met dwarslatten aan elkaar zijn gespijkerd.

Er zouden tien mannen noodig zijn om deze zware bedekking van haar plaats te krijgen.

Zij is er neergelegd om te beletten, dat vreemdelingen, die niet bekend zijn met den aard van de loods in de duisternis in deze schacht zouden vallen, die bijna vijfhonderd meter diep is, en tot ver onder den bodem van de zee afdaalde.

Toch scheen er een persoon, een bewoner van Bingwall te zijn, die in dezen bouwval belang scheen te stellen.

Soms zagen de bewoners van het dorp, die toevallig langs het oude terrein van de mijn liepen, een gebogen, lange gestalte, als het ware zoekend over de sintelpaden zwerven, te midden van de stapels cokes en rondom de loods, waarvan de deur half uit haar hengsels hing, en die men dus gemakkelijk kon binnengaan.

Soms zagen de bewoners dezen man in lange maanden niet verschijnen.

Dan weer kwam hij plotseling opdagen, men wist niet, van waar, om even onverwacht weer te verdwijnen, zonder dat men wist waarheen.

In het dorp zelf werd hij zeer weinig gezien.

Hij kwam er alleen om tabak en levensmiddelen in te slaan, onveranderlijk vergezeld door een grooten, leelijken kwaadaardigen hond, die door alle kinderen in het dorp gevreesd werd.

Het was een soort wolfshond van een onbestemde kleur met tamelijk lang haar en woeste oogen.

De winkeliers, bij wie hij zich vervoegde, wisten reeds sedert lange jaren, wat hij noodig had, want de zonderling zelf opende bijna den mond niet en bromde maar iets vóór zich heen.

Waarvan hij leefde, waar hij woonde, wie zijn verwanten waren — niemand wist het.

Steeds zweeg de „gek van de Bingwall-mijn“, zooals men hem langzamerhand was gaan noemen.

Slechts enkele malen had men het bijgewoond, dat hij lang en veel achter elkaar sprak.

Dat was, toen eenige voormalige mijnwerkers, die een ander vak hadden moeten kiezen, hem naar een der weinige kroegen van het dorp hadden meegelokt en hem daar op een borrel getraceerd hadden.

Toen waren de oogen van den gek begonnen te schitteren en hij had flauwe, verwarde verhalen gedaan over de rijkdommen, die zich nog in de verlaten mijn bevonden.

Zijn oude handen beefden en zijn oogleden trilden zenuwachtig, toen hij, tot grooten schrik van de aanwezigen, uitweidde over de ongehoorde schatten, welke de Bingwall-mijn opleverde.

Hij verhaalde, dat hij er in weelde baadde dat hij er zich bevond als een koning in zijn paleis. Dat de geheele mijn hem toebehoorde, dat hij er de onbeperkte alleenheerscher was.

Slechts zijn hond, zijn trouwe Vang, deelde de regeering in dit rijk met hem.

De mijnwerkers hadden hem lachend en elkaar aanstootend laten uitspreken.

Zij wisten immers maar al te goed, dat de mijn niet alleen geheel was uitgemergeld, maar dat het ook volstrekt onmogelijk was er in door te dringen, daar de eenige ingang versperd was.

Nadat hij dit verhaal eenige malen gedaan had, had de zonderling het hoofd en den arm gelegd om zijn roes uit te slapen.

Toen hij weer tot zich zelf kwam, had hij de aanwezigen achterdochtig en met boosaardige blikken aangekeken.

Hij had echter niets gevraagd, maar was weer heengegaan, zooals hij gekomen was, beladen met zijn stapeltje eetwaren, die in een zak over zijn rug waren gehangen, in de eene hand zijn zwaren stok houdend en in de andere het touw, waaraan zijn hond Vang bevestigd was.

De bewoners van Bingwall wisten niets anders, dan den naam van den gek.

Hij heette Thomas Grafton en hij was vóór de noodlottige uitputting van de mijn vijf-en-veertig jaren aan één stuk in dienst van de Bingwall Maatschappij geweest.

Reeds als knaap van tien jaren had hij, als paardenjongen, zijn vader in de mijn vergezeld, waarvan hij de meeste gaanderijen en gangen had zien aanleggen en waarvan hij de kleinste schuilhoeken kende.

De mededeeling, dat de mijn uitgemergeld was, had hem als een donderslag getroffen.

En van dat oogenblik af was hij gaan malen.

Bijna al zijn bloedverwanten waren op dat oogenblik overleden.

Zijn eenige zoon was nauwelijks vier maanden geleden bij een mijngasontploffing om het leven gekomen en zijn vrouw volgde den jongen man spoedig daarna in den dood.

Thomas Grafton was dadelijk na de begrafenis het dorp ontvlucht en pas eenige maanden later weer teruggekeerd, geheel verwilderd, haveloos, met een woesten blik in de oogen en vergezeld van een grooten hond, dien hij blijkbaar op zijn zwerftochten had ontmoet.

Hij had alle meubelen van zijn huisje, de weinige sieraden van zijn vrouw en een spaarbankboekje van zijn zoon te gelde gemaakt en was toen weer verdwenen met medeneming van zijn houweel, zijn mijnwerkerskleeding, zijn mijnlamp en een paar hooge waterlaarzen — niemand begreep waarom.

Op een morgen in de maand Mei zwierf de „gek van Bingwall” door de straten van het dorp.

Zijn blik was op den grond gericht en hij sloeg volstrekt geen acht op zijn omgeving.

Van tijd tot tijd hief hij het hoofd op, als om zich even te vergewissen van de plek, waar hij zich bevond.

Dan strompelde hij opnieuw verder, nu en dan een dreigend gebaar makend tegen de straatjongens, die hem van verre volgden.

Eindelijk hield hij stil voor een kleine kruidenierswinkel, waarvan de eigenaar tevens potlooden, pennen, papier en postzegels verkocht.

Grafton stak de hand in zijn zak, haalde er een hand vol kopergeld uit, bekeek dat met een suffigen, afwezigen blik, en trad eindelijk den winkel binnen.

De winkelier stond in zijn hemdsmouwen achter de toonbank.

Hij was in gesprek verdiept met een vreemdeling, die blijkbaar niet tot de streek behoorde en dien hij zooeven eenige postzegels verkocht had, benevens een paar van die afgrijselijke prentbriefkaarten, zooals men ze in dergelijke dorpswinkeltjes alleen schijnt aan te treffen.

Bij het overgaan van de winkelbel keek de winkelier op.

De gek kwam schoorvoetend nader, en nam een ledigen zak van zijn schouder.

Hij stiet een brommend geluid uit en keek den vreemdeling voor de toonbank wantrouwend aan.

Deze was een man van omstreeks veertig jaar, met sluijk, zwart haar, een grooten, eenigszins gekromden neus, rijzig van bouw en gekleed als heerenboer.

Hij keek den binnentredende nieuwsgierig aan en scheen toen den winkelier met de oogen te ondervragen.

Terwijl Grafton zich bukte, om het touw van den zak los te maken, boog de winkelier zich tot den vreemdeling over en fluisterde hem achter zijn hand toe:

— Dat is de gek van Bingwall! Hij is een voormalig mijnwerker en de plotselinge uitmergeling van de mijn, waarin hij vijf-en-veertig jaar lang gewerkt heeft, heeft hem in zijn geestvermogens gekrenkt. Het is, jammer, dat hij op het oogenblik nuchter is anders zoudt gij hem prachtige verhalen kunnen hooren doen over de rijkdommen, die hij in de mijn heeft aangetroffen, en waarin hij zich rondwentelt als een Indisch vorst in de dukaten.

De vreemdeling had zich langzaam overeind gericht en keek nu beurtelings van den een naar den ander.

— Heeft die man vijf-en-veertig jaren lang in de mijnen gewerkt, zegt ge? vroeg hij eindelijk.

— Ja, mijnheer, van zijn tiende jaar tot op het oogenblik dat de mijn gesloten moest worden en dat het allerlaatste stukje steenkool er werd uitgehaald, en dat is nu ongeveer tien jaar geleden.

— En hij is gek, zegt gij?

— Nu, dat niet bepaald, maar hij is allesbehalve normaal!

Op dat oogenblik richtte Grafton zich weer op met den geopenden zak in de hand.

Hij mompelde een paar onverstaanbare woorden, wierp een hand vol geld op de toonbank

en wachtte toen geduldig af, tot de winkelier den zak, dien hij ophief, met eenige pakjes koffie, zout, rijst, meel en erwten had gevuld.

Vervolgens bond de oude man zijn zak met de grootste zorgvuldigheid dicht, waartoe hij plaats nam op een bank, die op eenigen afstand bij de deur geplaatst was.

De vreemdeling had een en ander met aandacht gevolgd.

— Waartoe heeft die man zulk een grooten voorraad nodig? vroeg hij zachtjes. Het lijkt wel alsof hij een beleg moet doorstaan!

De winkelier haalde de schouders op.

— Hij komt maar zelden in het dorp om levensmiddelen in te slaan, mijnheer!

— Woont hij dan niet hier? vroeg de vreemdeling verbaasd, terwijl hij zijn zwarte oogen vol spanning op het gelaat van den kruidenier vestigde.

— Neen!

— Maar waar dan?

— Dat weet niemand, mijnheer!

— Heeft men hem dan nooit trachten te volgen?

— Waartoe zou men dat gedaan hebben? vroeg de winkelier verbaasd. Grafton bezit geen rooie duit, behalve wat er nodig is voor zijn karigen maaltijd.

— Dus weet niemand, waar hij verblijf houdt? vroeg de vreemdeling, terwijl hij den blik naar den ouden man op de bank liet dwalen.

— Niemand!

— Dat is zonderling! mompelde de vreemdeling. Wat zou daar achter steken? Komaan, ik wil die zaak eens onderzoeken!

Op dat oogenblik had de Gek van Bingwall den zak gesloten en met behulp van een dik touw op zijn rug bevestigd.

Hij greep zijn stok en het touw van den hond en strompelde den winkel uit, zonder eenige aandacht te schenken aan den winkelier en den man aan de toonbank.

De vreemdeling betaalde de prentbriefkaarten en verliet op zijn beurt den winkel.

Twintig meter vóór hem uit strompelde Tom Grafton, terwijl Vang, de hond, kwispelstaartend naast zijn meester liep.

— Hij is oud, maar nog zeer sterk! mompelde de vreemdeling in zich zelf. Welk een kracht in die vierkante schouders en in de bewegingen van zijn lange beenen.

Hij volgde hem op eenigen afstand, zonder hem uit het oog te verliezen.

Toen stond Grafton stil, nam zijn ouden, geheel verkleurden hoed van het hoofd en wreef zich met een rooden, gescheurden zakdoek over het voorhoofd.

Het was dan ook zeer warm op dien dag, en de man scheen reeds een langen loop achter den rug gehad te hebben.

Met een paar passen was de vreemdeling bij hem.

Hij legde hem vriendelijk de hand op den schouder en vroeg:

— Zou je geen glas bier lusten, oudje?

De Gek van Bingwall keek den vrager met zijn door den waanzin vertroebelde oogen aan.

Hij scheen te weifelen.

— Geen drank! Geen drank! stamelde hij toen, met een afwerend gebaar van zijn rechterhand.

— Ik wil u geen drank, maar slechts een glas bier geven! hernam de vreemdeling op overredenden toon.

Nog scheen Grafton even te aarzelen.

Toen keek hij beurtelings naar den zwaren stok in zijn rechterhand en naar den hond, glimlachte op zonderlinge wijze, smakte met de lippen en mompelde:

— Glas bier! Glas bier — ja! Grafton wil een glas bier hebben!

Tegelijkertijd stak hij snel de dorpsstraat over, sneller dan men van zijn leeftijd verwacht zou hebben, en trad, door den vreemdeling gevolgd, een der kleine drankhuizen van het dorp binnen.

Daar het nog vroeg in den morgen was, was de gelagkamer nog geheel verlaten.

De vreemdeling scheen dit met een gevoel van voldoening op te merken.

Er speelde althans een flauwe glimlach om zijn dunne lippen.

Tom Grafton liet zich op een bank bij een der kleine tafeltjes neervallen, nam zijn hoed af en wuifde zich een weinig koelte toe.

— Een glas bier! riep de vreemdeling uit. En geef mij een glas van je beste brandewijn!

Het bestelde werd gebracht.

Grafton bracht het glas aan zijn lippen en nam een duchtigen teug.

De vreemdeling deed, alsof hij eveneens zijn glas ophief om het te ledigen, maar nauwelijks had de gek van Bingwall het zijne weer neergezet, of de vreemdeling vestigde zijn aandacht op een dorpsbewoner, die voorbij het raam liep en goot bliksemsnel den inhoud van zijn glas in dat van den ouden man over hem.

Met over elkaar geslagen armen bleef Grafton eenigen tijd vóór zich uitstaren.

Hij scheen reeds volkomen vergeten te zijn, waar hij zich bevond en wat hij kwam doen.

Maar de warmte scheen hem opnieuw te bevangen.

Hij bracht het glas aan den mond en ledigde het bijna tot op den bodem.

Toen veegde hij zijn rafelige dunne snor af en smakte vol welbehagen met de lippen.

— Goed bier — lekker bier! grinnikte hij zachtjes vóór zich heen. Grafton houdt van goed bier! Ik wil nog meer hebben, vreemdeling!

Deze haastte zich, aan het verzoek te voldoen en even later kon hij, de aandacht van den gek afleidende, opnieuw zijn glas in dat van den ouden mijnwerker ledigen.

Diens gedachten schenen ergens te verwijlen.

Zijn lippen hadden zich reeds geruimen tijd bewogen, alsof hij binnensmonds een lang verhaal deed.

Daarbij waren zijn oogen voortdurend op het gelaat van den man tegenover hem gevestigd.

Plotseling strekte hij zijn rechterhand over het tafeltje uit en greep den arm van den vreemdeling beet.

Zijn oogen begonnen op zonderlinge wijze te schitteren.

— Ik ben rijk! kwam het nu kort afgebroken over zijn lippen. Ik ben schatrijk, weet je dat wel?

— Ik twijfel er geen oogenblik aan! antwoordde de vreemdeling, terwijl hij goedkeurend met het hoofd knikte en zich dicht naar den ouden mijnwerker overboog.

— De geheele Bingwall-mijn is mijn eigendom! vervolgde Grafton. Alle aardgeesten zijn mijn slaven! Zij vliegen op mijn wenken, weet je? Ik heb slechts te bevelen en zij doen wat ik wil! Al die steenkool — al die miljoenen tonnen steenkool, behooren mij toe en niemand anders! Zij denken, dat de mijn uitgeput is — die dwazen! Ha, ha! Zij weten niet, wat de oude Grafton weet! Zij denken, dat ik gek ben, vreemdeling! En toch zeg ik u, dat daar beneden voor honderdduizend ponden sterling aan prachtige, vette steenkool is!

De Gek van Bingwall wees met zijn mageren

vinger naar den vloer, terwijl zijn oogen koortsachtig in zijn hoofd brandden.

Blijkbaar deed de drank zijn invloed gelden.

De vreemdeling had geen woord verloren van hetgeen de oude mijnwerker hem in zijn dronkenschap zeide.

Hij knikte slechts nu en dan toestemmend met het hoofd, zonder met een enkel woord den ouden man in de rede te vallen.

Deze vervolgde, na eenigen tijd als wezenloos in zijn leeg glas te hebben gestaard:

— Daar beneden is een heele stad, vreemdeling — een stad met breede straten, en de huizen daarvan louter van steenkool opgetrokken! Zij glinsteren als diamant, als ik er mijn lamp op laat schijnen. Zij zeggen, dat de oude Grafton krankzinnig is! Nu, laten zij dat denken! Het is heel goed zoo! Ha, ha! Want als zij het waagden mij mijn koninkrijk te ontrooven, ik zou hun toonen, dat ik het houweel nog tot andere dingen kan gebruiken dan tot het uithakken van het zwarte goud.

Op dat oogenblik traden er eenige bezoekers binnen.

De oude man zweeg onmiddellijk.

Hij wreef zich over de slapen, liet langzaam het hoofd op de gekruiste armen vallen en sluimerde in.

HOOFDSTUK IV.

DE AVONTURIER.

De vreemdeling stond haastig op, betaalde de vertering en verliet de gelagkamer, na zich met een vluchtigen blik te hebben overtuigd, dat de oude man sliep.

Daarop begaf hij zich naar een grooter café aan de hoofdstraat van het dorp gelegen, bestelde een kop koffie en dacht ernstig over het gebeurde na.

Eindelijk mompelde hij in zich zelf:

— Als je het handig aanlegt, John Musgrave, dan is je fortuin gemaakt! Die ezels van boeren schijnen er geen oogenblik aan gedacht te hebben, dat die zoogenaamde gek in zijn dronkenschap wel eens de waarheid kon spreken en toch, als zij maar even verder hadden nagedacht, zouden zij zich hebben moeten afvragen, waar die oude mijnwerker wel kan wonen. Niemand in de geheele streek schijnt hem ooit langer dan een dag hier of daar te hebben gezien. Het is ook niet bekend, waar zijn woning is. Ik geloof dan ook zeker, dat de Gek van Bingwall in de oude mijn woont, — of misschien wel in een nieuwe mijn, die zijn instinct als mijnwerker hem heeft doen ontdekken. En nu aan het werk, Musgrave! Laat eens zien, dat je talenten als avonturier door het rusten niet geroest zijn!

Onder deze en dergelijke overpeinzingen slurpte de heer John Musgrave, oplichter en

avonturier van beroep, welbehagelijk zijn kop koffie leeg.

Intusschen kwam de waard bij hem staan om een praatje met den vreemdeling te maken.

— Gij zijt niet van deze streek, mijnheer? zoo begon hij.

— Neen vriend! antwoordde Musgrave. Ik kom van den anderen kant, van Edinburgh!

— Mijnheer komt zeker voor zijn plezier een reisje maken om de schoonheid van ons landschap te bewonderen?

— Ook dat! Maar ik hoopte den plicht aan het genoegen te kunnen paren!

— Kwam mijnheer zaken doen? vroeg de waard nieuwsgierig.

— Goed geraden! Ik wilde mij namelijk interesseeren in de Bingwall-mijn!

De waard meende niet goed te hebben verstaan.

Toen barstte hij in lachen uit.

— Gij moet het mij niet kwalijk nemen, als ik onbeleefd ben, mijnheer! riep hij daarna uit, terwijl hij de lachtranen uit zijn oogen wreef. Maar gij zoudt even goed geld kunnen steken in de exploitatie van de maan!

— Hoe dat zoo? vroeg Musgrave, schijnbaar verwonderd.

— Wel, mijnheer, tien jaar geleden is het laatste stukje steenkool uit de mijn gehaald!

Het spreekt dus vanzelf, dat de maatschappij, die de mijn exploiteerde, geen teeken van leven meer geeft!

— Zij is dus ontbonden? vroeg Musgrave, haastiger dan wel met zijn voorzichtigheid overeen te brengen was.

— Dat geloof ik niet, mijnheer — maar toch kan men wel zeggen, dat zij niet meer bestaat! De aandelen worden als scheurpapier beschouwd.

— Ja, dat kan ik mij voorstellen! zeide Musgrave op luchtigen toon. De aandeelhouders zullen zich allen wel van die voden ontdaan hebben!

— O, neen, daarin vergist gij u toch! Of schoon het volmaakt uitgesloten is, dat de mijn nog ooit geëxploiteerd wordt, zoo hebben toch een aantal aandeelhouders de papieren bewaard, al was het slecht bijwijze van herinnering. Kijk, ik zelf heb eens in mijn goede dagen zoo'n aandeeltje gekocht, toen zij tachtig procent boven pari stonden, en ik heb het nog altijd. Wilt gij het eens zien?

— Gaarne! antwoordde Musgrave. Ik zou wel eens willen zien, hoe die dingen er uitzien.

De waard ging de gelagkamer uit en keerde even later terug met een papier, dat hij den vreemdeling overhandigde.

Musgrave wierp er een blik op.

Een flauwe glimlach deed zijn lippen krullen.

Toen gaf hij het aandeel weer terug en zeide:

— Goed om er de kachel mee aan te maken!

De kastelein lachte en hernam:

— Dat zeide ik u immers al!

— De aandelen zijn zeker overal verspreid? vroeg Musgrave verder.

— Dat wil zeggen — ongeveer negentig procent bevindt zich in hoogstens tien of twaalf handen! Hier in het dorp heeft bijvoorbeeld de weduwe Bridge, naar men zegt, voor een tienduizend pond sterling van die papieren!

Musgrave spitste de ooren.

Zijn zwarte oogen schitterden.

Toen begon hij spoedig over een ander onderwerp te spreken.

Maar tien minuten later had hij het adres van de weduwe Bridge uit het adresboek van het dorp overgeschreven, dat hij onder een of ander voorwendsel had gevraagd.

Hij betaalde daarop zijn vertering en verliet het café om aanstonds zijn schreden naar het huis van mevrouw Bridge te richten.

Want het moet erkend worden, dat de heer John Musgrave geen man was, die gras liet groeien over hetgeen hij zich voornam te doen.

Hij vond de oude vrouw alleen thuis en in diepe, mistroostige gedachten verzonken.

Met groote bekwaamheid bracht Musgrave geleidelijk het gesprek op de zaak, die hem naar dit huis had gevoerd.

Hij gaf een valschen naam op en ondertekende daar de kwitantie mede, welke hij de oude vrouw ter hand stelde, die maar al te blij

was, voor de waardelooze papieren vijfhonderd pond sterling te krijgen.

Met de documenten in zijn zak verliet Musgrave daarop weer de woning en nog geen kwartier later had hij het dorp verlaten, tenminste zag geen der bewoners hem dien dag terug.

Den volgenden dag echter trad Jack Bridge de gelagkamer binnen, waar Grafton en John Musgrave den vorigen dag eenigen tijd te zamen gezeten hadden.

Zijn gelaat was zeer bleek.

Een diepe rimpel liep dwars over zijn voorhoofd en zijn oogen schitterden onheilspellend.

Hij ging recht op den logementhouder toe en vroeg kortaf:

— Men zegt mij, dat hier gisteren een vreemdeling heeft gezeten in gezelschap met den Gek van Bingwall. Is dat zoo?

— Ik behoeft er volstrekt geen geheim van te maken, Jack Bridge! antwoordde de caféhouder, verbaasd over het zonderling optreden van den jongen man.

— Zijn zij hier lang geweest?

— De oude dwaas heeft hier bijna den geheelen dag gezeten. Hij sliep en ik heb hem maar niet wakker gemaakt, omdat hij meestal in een woeste bui is, als hij zijn roes niet geheel heeft uitgeslapen.

— En de ander?

— Die is ongeveer een kwartier nadat hij gekomen was, vertrokken!

— Kent gij hem?

— Ik had zijn gelaat nooit te voren gezien! Maar waarom vraagt gij mij dat alles?

— Dat is mijn zaak! antwoordde de jonge man op ruwen toon. Heeft hij niet gezegd, wat zijn voornemens waren?

— Daarmede heb ik toch niets te maken! riep de caféhouder korzelig uit.

— Zoudt gij mij willen zeggen, waarover het gesprek hoofdzakelijk geloopt heeft?

— Gij verdient het eigenlijk niet, want gij slaat een toon aan, die mij niet bevalt! Maar ook dat behoeft ik niet geheim te houden. Zij spraken over de uitgemergelde mijn, en over de waardelooze aandelen.

Een hevige vuistslag van den jongen man deed de glazen op de tafeltjes rinkelen.

— Ik dacht het wel! riep hij woedend uit. Laat de schurk zich voor mij in acht nemen, als ik hem in handen krijg. Ik zou niet voor mij zelf instaan!

De caféhouder keek Jack Bridge hoofdschuddend en vol verbazing aan.

Hij begreep niets van het optreden van den jongen man.

Hij haalde dus de schouders op en begaf zich weer achter zijn toonbank, terwijl Jack Bridge het café uitstormde en recht door naar den kruidenier aan de overzijde van de straat vloog, wien hij dezelfde vragen stelde.

Toen hij het kleine winkeltje verlaten had, weken de kleine kinderen, die op straat speelden, verschrikt voor hem uit, zulk een dreigende,

toornige uitdrukking vertoonde zich op het gelaat van Jack Bridge.

Hij scheen even besluiteloos wat te doen, stak de handen in de zakken, bromde iets binnensmonds en volgde toen met snelle schreden de groote dorpsstraat.

Er verschenen verscheidene hoofden voor de ramen van dorpsbewoners, die blijkbaar reeds een en ander over de zaak hadden vernomen, en den jongen man nieuwsgierig naketen.

Jack Bridge daalde den langzaam hellenden dorpsweg af, en had spoedig het dorp verlaten.

Toen men hem voor het laatst zag, hief hij woedend de vuisten omhoog, alsof hij een onzichtbaren vijand bedreigde.

Toen verdween hij om den hoek van een rots.

Den volgenden dag daalde een herdersknaap, die gewoon was de varkens van een eigenaar in de buurt te hoeden, een lustig wijsje fluitend, het bergpad af, dat van Bingwall naar het dal afdaalt, hetwelk door den duizend meter hoog Ben Wywis in het Noorden wordt afgesloten.

Vóór hem uit liep een knorrende troep zwijnen, die hij echter met een enkel keelgeluid op den weg en rustig wist te houden.

Van tijd tot tijd stond de jongen stil, om met een zwaren tak, dien hij in de hand had, naar de heesters terzijde van den weg te slaan.

Zoo bereikte hij eindelijk het kleine riviertje, dat van den zeearm van Cramarty in westelijke richting stroomt en dat in den zomer op vele plaatsen gemakkelijk doorwaadbaar is.

Hij stak den smallen stroom over op een plek, waar het water nauwelijks zijn enkels bereikte en begaf zich naar een weide, gelegen aan den voet van de rotsen, die den zoeven genoemden zeearm aan de Noordzijde afsluiten.

Spoedig had hij de weide bereikt.

Het scheen een plek te zijn, die de jongen zeer goed kende.

Hij liet zich op het gras neervallen, haalde een stapel boterhammen te voorschijn en begon te eten met den geuwghonger van zijn jaren.

Het was ongeveer vijf uur in den morgen.

De zon was nog niet lang op.

Spoedig scheen den knaap het stilzitten te vervelen.

Hij stond op en liep de weide ten einde, tot hij de lage rotsen bereikt had, die op vele plaatsen direct door het water van den zeearm bespoeld worden.

Op andere plekken echter is het mogelijk de rotsen gedurende eenigen tijd te volgen, daar hun voet van het water gescheiden is door een zeer smal strand van nauwelijks eenige meters breedte, dat bij vloed echter geheel onder loopt.

De jongen die met deze omstandigheid zeer goed op de hoogte was, volgde de thans droogliggende, smalle zandstrook.

Eensklaps bleef hij verrast staan.

Op ongeveer tien meter afstand zag hij een donker voorwerp op het lichtgele zand liggen.

Langzaam kwam de jongen naderbij.

Toen herkende hij het voorwerp.

Het was een man, die blijkbaar languit op het zand lag te slapen.

De jongen kwam nog iets naderbij, nieuwsgierig zooals knapen van zijn leeftijd plegen te zijn en zich afvragend, of de slaper wel wist, dat hij over nauwelijks een kwartier door den vloed zou worden verrast.

Hij stond nu op nauwelijks een meter afstand van den slaper.

Plotseling boog hij zich voorover.

Iets in het uiterlijk van den man, die met de armen onder het hoofd lag, had zijn aandacht getrokken — en dan nog iets van welks aard hij zich niet dadelijk bewust was; het was een groote, donker gekleurde vlek boven op het voorhoofd van den man.

Door een zonderling gevoel aangegrepen, deed de jongen een stap nader tot hij vlak naast den slapende stond.

Hij boog zich voorover, om den man wakker te schudden en raakte daarbij een van diens handen aan.

Plotseling slaakte hij een gil.

Die hand was ijskoud!

De man sliep — maar hij sliep den doodslaap!

Zoo hard zijn kleine beenen hem konden dragen, holde de jongen terug.

Juist kwamen er eenige boerenarbeiders aan, die in het dorp thuis hoorden en die op weg waren naar een naburige boerderij.

De herdersjongen zwaaide met zijn armen en schreeuwde zoo hard hij kon.

Langzaam, blijkbaar een jongensstreek vermoedend, kwamen de arbeiders, vier in getal, naderbij.

— Wel, jongen, wat is er? En waarom schreeuw je zoo? vroeg een hunner. Is je pet in het water gevallen? Is er een van je varkens weggelopen? Kan je geen antwoord geven? Je ziet er uit alsof je een zware sigaar hebt gerookt!

Inderdaad, de knaap kon geen antwoord geven.

Zijn knieën knikten onder hem.

Met sidderende hand wees hij achter zich, en hij kon slechts stamelen:

— Daar — daar....!

De mannen wachtten geen verdere uitlegging af.

Aan het geheele uiterlijk van den knaap bemerkten zij, dat de jongen iets vreeselijks moest hebben gezien.

Zij snelden naar het smalle pad, waarover het water van den zeearm reeds begon heen te spoelen en hadden spoedig het lijk gevonden.

Zij namen het voorzichtig op en droegen het naar een veilige plek, waar het onmogelijk door het water bereikt kon worden.

Daar legden zij het neer en schaarden er zich zwijgend omheen.

— Een moord! zeide een hunner op zachten toon.

— Ja — hij is vreeselijk toegetakeld, met een zwaren steen, of met een bijl! voegde er een ander op even fluisterenden toon aan toe.

— Ik geloof, dat ik dien man ken! riep plotseling de derde uit. Ik heb hem gisteren in het dorp gezien! Hij kwam toen uit het huis van mevrouw Bridge.

— Je hebt gelijk, kameraad! kwam nu weer de man, die het eerst gesproken had, terwijl hij den verslagene nauwkeurig beschouwde. Ik heb dien man gezien toen ik het café van Lennox binnenkwam. Hij zat daar met den Gek van Bingwall.

— Wat zullen we met hem doen? vroeg de vierde. Ik kan mijn werk niet verzuimen, ik heb een vrouw met kinderen te onderhouden.

De eerste arbeider dacht even na en zeide toen:

— De veldwachters moeten onmiddellijk gewaarschuwd worden en dan moet er natuurlijk getelefoneerd worden om het gerecht uit Inverness. Het is een leelijk zaakje, jongen! Jongen, zoo wendde hij zich tot den herdersknaap, jij hebt vlugge beenen, loop eens aanstonds naar het dorp terug en vertel aan den eersten veldwachter, wat je hier gezien hebt. Zeg hem, dat hij dadelijk het gerecht te Inverness waarschuwt en dat er mannen met een brancard gestuurd moeten worden.

— Dat zal wel niet mogen, denk ik! zeide de tweede arbeider. Voor zoover ik heb gehoord mogen ze het lijk van een vermoorde niet vervoeren voordat het gerecht ter plaatse is geweest.

— Nu, dat moeten ze dan maar zelf weten! hernam de eerste spreker, terwijl bij zijn broodzakje en zijn waterkruik weer over zijn schouder sloeg en zich gereed maakte om verder te gaan.

De jongen was intusschen, zoo snel zijn beenen hem wilden dragen, en zich niet meer om de zwijnen bekommerend, den weg naar het dorp weer opgesneld, dat hij ademloos bereikte.

Hij had de eerste huizen nog niet bereikt, of hij ontmoette twee heeren, die blijkbaar zeer vroeg waren opgestaan om van de heerlijke morgenlucht te genieten en een kleinen bergtoer te maken.

Het waren John Raffles en Charles Brand.

De Groote Onbekende wees lachend met zijn bergstok op den naderenden jongen, die hijgde van het harde loopen en zeide tot Charles:

— Als wij zulke beenen hadden als die kleine rekel, dan konden we onze bergstokken wel thuis laten.

Hij stak de hand in den zak om er wat klein geld uit te halen en dit den knaap te geven, toen hij plotseling werd getroffen door de gelaatsuitdrukking van den jongen.

Hij greep hem bij den arm, maar de jongen wilde zich losrukken en smeekte toen dit niet ging:

— Laat me alsjeblieft los, mijnheer, ik moet dadelijk de politie waarschuwen.

— Politie! riep Raffles verbaasd.

— Ja mijnheer! Er is daar beneden een man vermoord!

— Wat zeg je daar? riep Raffles, terwijl hij een snellen blik met Charles wisselde.

— Hij lag tusschen de rotsen en een zee-arm, mijnheer, en een kwartier later zou het water hem zeker hebben weggespoeld.

— Ik ga met je mee! zeide Raffles kortaf. Het huis van den veldwachter is hier vlak bij?

— Ja, mijnheer, dicht bij de derde dwarsstraat! antwoordde de knaap.

Raffles en Charles vergezelden nu den jongen op zijn weg naar den veldwachter.

— Hoe zag die man er wel uit? vroeg Raffles onderweg.

— Groot en zwart, mijnheer! Met een klein zwart snorretje!

— Hoe was hij gekleed?

— In een donkergroen geruit pak!

Weer wisselden Raffles en Charles een zwijgenden, meer veelzeggenden blik.

Onhoorbaar voor den knaap fluisterde de jonge man:

— Wat verschrikkelijk voor de arme oude vrouw!

— Gij gelooft dus ook dat die driftkop....?

Charles knikte zwijgend.

Toen zeide hij:

— Je weet immers dat hij vannacht niet is thuis geweest?

— Ik weet het — mevrouw Bridge heeft het mij verteld!

— Dat deed hij toch immers nooit?

— Nooit! Dat het daartoe moest komen! zeide Raffles op somberen toon. Ik vreesde er al voor toen ik den jongen gisteren als een razende het huis zag uitloopen!

Op dat oogenblik hadden zij het huis van den eersten veldwachter bereikt.

De man was toevallig thuis.

Hij keek de beide heeren, die hij zeer goed kende, vragend aan en vestigde toen zijn heldere blauwe oogen op den knaap.

Hij stiet een kort lachje uit.

— Heeft de bengel vruchten geplukt op uw landgoed, Mylord! zeide hij, terwijl hij dreigend den vinger ophief.

— Neen, vriend, zeide Raffles ernstig. Dat zou ik trouwens nooit aangeven! De knaap heeft iets veel ernstigers te vertellen — vreeselijk — luister maar naar hem!

En nu deed de jongen in korte, afgebroken zinnen het verhaal van wat hem was weder-varen.

De veldwachter had zich onder dit relaas met knikkende knieën op een stoel laten vallen.

Dergelijke vreeselijke misdaden kwamen in deze streek van Schotland slechts uiterst zelden voor.

Het scheen wel of de zuivere berglucht een zeer gunstigen invloed uitoefent op de moraliteit van de inwoners.

Toen trad hij haastig naar het telefoontoe-

stel en bracht het gerechtr in de naburige stad Inverness, op ongeveer twintig minuten sporens van Bingwall gelegen, op de hoogte van de ontdekte misdaad.

Toen hij den hoorn weer aan den haak hing, was zijn goedig, oude gelaat zeer bleek.

— Mag ik vragen of de heeren spoedig hier zullen zijn? vroeg Raffles.

— Zij komen aanstonds per auto, Mylord!

— En wat zult gij doen?

— Ik begeef mij natuurlijk aanstonds naar de plek waar het lijk gevonden is. De jongen moet hier in huis blijven om de heeren den weg te wijzen, zoodra zij zich in mijn woning komen aanmelden.

— Moet het lichaam niet blijven waar het nu is? vroeg Raffles.

— Zeker! Het spijt mij eigenlijk al genoeg, dat het is weggehaald, maar dat ging nu eenmaal niet anders, want dan was het lijk misschien weggespoeld.

— Moet er geen geneesheer medegaan? vroeg Charles nu.

— Ja zeker — ik wilde er onmiddellijk een medenemen.

— Dan vergezellen wij u! zeide Raffles op vasten toon. Het is namelijk niet onmogelijk, dat ik u eenige inlichtingen kan geven in verband met deze vreeselijke misdaad.

Charles keek zijn vriend aan.

Hij begreep wat er in diens gemoed omging.

Blijkbaar wilde de Groote Onbekende reeds van den aanvang af alles in het werk stellen, om de schuld van Jack Bridge, indien deze zou worden vastgesteld, zooveel mogelijk te verlichten.

De drie mannen begaven zich op weg, nadat de veldwachter den knaap bij zijn vrouw gebracht had, die deze met eenige woorden in kennis van de misdaad had gesteld.

Binnen twintig minuten hadden zij de plek bereikt, waar het lichaam van den verslagene

op het strand lag uitgestrekt, bewaakt door een van de vier arbeiders.

De gendarme kwam naderbij, stelde den arbeider kort eenige vragen en zond den man toen weg.

Vervolgens knielde hij naast het lichaam neer, en legde het hoofd op de borst van den verslagene.

Raffles en Charles traden naderbij.

Een blik voor hen was voldoende, om hen te doen zien, dat hun vermoeden gegrond was.

Voor hen lag het lijk van John Musgrave.

Een van de slapen en het aangrenzende gedeelte van het hoofd vertoonden een gapende wonde, die blijkbaar was toegebracht met een of ander zwaar voorwerp.

De veldwachter stond weer op en schudde het hoofd.

— Hij is dood! zeide hij op zachten toon.

— Dat is ook niet te verwonderen! zeide Raffles. Zie die vreeselijke wonde maar eens.

De man moet binnen tien minuten doodgebloed zijn. Zoudt gij zijn kleeren niet eens onderzoeken?

Zwijgend begon de veldwachter de zakken van den verslagene te doorzoeken.

Het horloge, een portemonnaie met geld, een lederen portefeuille met papier van waarde, eenige losse goudstukken, een klein opschrijfboekje met aantekeningen en adressen kwamen een voor een te voorschijn.

Met stijgende verbazing had de veldwachter de voorwerpen bekeken, die hij uit de zakken haalde en op het gras neerlegde.

— Er is dus geen sprake van roofmoord! zeide hij eindelijk, terwijl hij Raffles aankeek.

— Dat schijnt zoo! antwoordde Raffles kortaf. Is dat alles wat gij vindt?

— Dat is alles!

Weer vlogen de grijze oogen van den Groten Onbekende naar die van Charles Brand.

HOOFDSTUK V.

DE GESTOLEN AANDEELEN.

Het pakje aandeelen, waarmede Musgrave de woning van mevrouw Bridge verlaten had, was verdwenen!

— Zeg mij eens, goede vriend! zeide Raffles na eenigen tijd. Kent gij dezen man?

— Ik ken hem volstrekt niet, Mylord! Dat wil echter niet zeggen, dat ik zijn gelaat niet ken, want ik heb hem gisteren en eergisteren door het dorp zien dreutelen.

Een zucht van verlichting steeg uit de borst van den Groten Onbekende.

Want dadelijk flitste het door zijn geest, dat, als niemand buiten mevrouw Bridge wist, wat de verslagene bij haar was komen doen, ook niemand haar zoon zou kunnen verdenken, den

avonturier in een vlaag van drift van het leven te hebben beroofd.

Wel hadden verscheidene bewoners den man in de woning van mevrouw Bridge zien binnegaan, maar geen hunner wist, wat hij daar had uitgericht.

Een half uur verstreek, gedurende welke de oude veldwachter zich verdiepte in gissingen aangaande den persoon van den moordenaar en de drijfveer van de misdaad.

Toen verscheen aan het einde van de zachtjes afhellende weide een zestal mannen.

Vier hunner waren in lange stofjassen gehuld, en hadden blijkbaar een zeer snellen automobielrit achter den rug.

De vijfde droeg een groote lederen akten-tasch onder den arm — de zesde was de caféhouder uit de hoofdstraat van het dorp Bing-wall.

Raffles had dezen man vrij spoedig herkend en een duister voorgevoel maakte zich van hem meester.

Snel naderde het groepje gerechtspersonen de plek, waar het lichaam op het gras lag uitgestrekt, voorafgegaan door den kleinen herders-jongen, die nu echter op eenigen afstand bleef staan, blijkbaar bevreesd om nogmaals in aanraking met den doode te komen.

De naderenden bleken te zijn een commissaris van politie-, een rechter-commissaris, een geneesheer en twee schrijvers.

De rechter-commissaris wierp een vragenden blik op Raffles en Charles en de eerste begreep, dat hij zijn tegenwoordigheid hier ter plaatse diende te verklaren.

Hij maakte een buiging en zeide:

— Ik ben Lord William Aberdeen uit Londen, mijne heeren! Een paar dagen geleden ben ik hier gekomen, teneinde een bezoek aan een mijner bezittingen te brengen. Half uit nieuwsgierigheid, half in de hoop, dat ik misschien van nut zou kunnen zijn bij uw onderzoek, heb ik mij hierheen begeven.

De rechter-commissaris en zijn metgezellen bogen op hun beurt, waarop de eerste vroeg:

— Kent gij den vermoorde misschien, Mylord? Dat zou ons bij het onderzoek inderdaad van nut kunnen zijn.

— Ik ken hem niet, maar ik heb hem gisteren door het dorp zien loopen! antwoordde Raffles, met een snellen blik op den caféhouder, die terzijde was blijven staan, maar nu dichterbij kwam, en een blik op het gelaat van den doode wierp.

— Ik heb het wel gedacht! riep hij uit. Zoodra die kleine varkenshoeder een beschrijving van hem gaf, dacht ik bij mij zelf — dat is de man, die gisteren met den Gek van Bingwall in mijn café heeft gezeten en daarop naar het huis van mevrouw Bridge is gegaan nadat hij over niets anders dan de aandelen van de oude mijn had gesproken.

— Ho, ho! Wacht eens even! riep de rechter-commissaris uit, terwijl hij de welverzorgde rechterhand ophief. Dat zijn heel wat mededelingen opeens! Wees zoo goed, te noteeren, wat deze man verklaard heeft, griffier! zoo wendde hij zich tot een der schrijvers, die den vulpenhouder te voorschijn haalde, benevens een klein notitieboekje en zich aan het schrijven zette.

Raffles had zich op de lippen gebeten.

Hij begreep maar al te goed, van welk groot gewicht deze korte verklaring van den caféhouder was en welke noodlottige gevolgen zij zou kunnen hebben.

Intusschen was de dokter naderbij getreden en had een blik op den doode geworpen.

— Ik behoef mijn instrumententasch niet eens te openen! zeide hij hoofdschuddend. De

man moet minstens acht uur dood zijn!

— Acht uur! herhaalde Raffles met groote verbazing. Neem mij niet kwalijk, dat ik de opmerking maak, dokter, maar dat is onmogelijk!

De geneesheer hief het hoofd op en keek Raffles verwonderd aan.

— Waarom onmogelijk, als ik u vragen mag, Mylord?

— Omdat het lichaam ongeveer een uur geleden gevonden werd op een smalle strook tusschen de rotsen en het water, een kwartier vóórdat de vloed weer zou opkomen! Daaruit volgt duidelijk, dat de man op zijn hoogst vier uren kan dood zijn, anders zou zijn lijk door de golven zijn medegesleept.

Een tamelijk langdurig stilzwijgen volgde op deze woorden.

Allen keken Raffles aan.

De dokter stond langzaam op.

— Is dat werkelijk zoo? richtte hij zich tot den veldwachter.

— Zelf weet ik het niet, dokter! antwoordde deze, maar die knaap daar en vier arbeiders van het naburige landgoed zullen u het uur, waarop zijn lichaam gevonden werd, tot op een paar minuten na kunnen zeggen!

— Dat is zeer merkwaardig! mompelde de geneesheer.

Hij knielde weer naast het levenlooze lichaam neer en onderzocht het nu met wat meer aandacht.

Na verloop van eenige minuten richtte hij zich weer op en zeide met vaste stem:

— Ik blijf bij mijn meening! Ik ga zelfs verder, en verklaar nadrukkelijk, dat deze man, als hij om half zes in den morgen gevonden werd, stellig niet later dan gisteravond om negen uur werd vermoord!

Weer trad een zonderlinge stilte in.

Allen zagen elkander verbaasd aan.

Want om tien uur in den vorigen avond moest de vloed op zijn hoogst zijn geweest en zelfs nog om twaalf uur in den nacht zoo krachtig, dat hij stellig het doode lichaam had moeten medesleepen.

Charles Brand was de eerste, die weder sprak.

— Neem mij niet kwalijk! zeide hij, dat ik mij ongevraagd in de zaak meng — maar is het niet mogelijk, dat men het lichaam eenige uren na den moord naar de plek heeft gesleept waar het naderhand werd gevonden?

— Inderdaad, dat is volstrekt niet zoo dwaas, wat gij daar opmerkt, mijnheer! zeide de rechter. Wij zouden ons daarvan dadelijk kunnen overtuigen, want dan zouden er sporen in het zand zijn achtergelaten.

— Dan moogt gij u toch wel haasten, edelachtbare! merkte de veldwachter op. De vloed is sedert een kwartier opgekomen!

— Vooruit dan! Laat ons dadelijk eens gaan zien! zeide de dokter, die blijkbaar zelf uiterst nieuwsgierig was naar de oplossing van dit raadsel.

Allen begaven zich nu naar de plek, waar de rij rotsen begon.

De vloed was nog niet zoo ver gestegen en het was nog ongeveer een meter breed.

Raffles haalde de schouders op.

— Ik geloof niet, dat gij verder behoeft te gaan, mijne heeren! zeide hij. Ik zie hier een groot aantal voetstappen in het zand, die waarschijnlijk afkomstig zijn van de arbeiders, die het lichaam hebben weggedragen?

— Gij hebt gelijk, Mylord! zeide de rechter-commissaris, terwijl hij bleef stil staan. Het heeft geen doel om nog verder te gaan. Maar ik zou toch wel eens willen weten, waar het lichaam eigenlijk lag. Aanstands kunnen wij dan de arbeiders wel ondervragen. Hei, jongen, kom eens hier! riep hij tot den kleinen herder, die nog steeds op dezelfde plek stond.

De jongen kwam schoorvoetend naderbij, terwijl hij een grooten boog om het levenloze lichaam maakte.

De rechter-commissaris legde hem de hand op het hoofd en zeide op vriendelijken toon:

— Kun je je nog herinneren, mijn jongen, waar het lichaam van dien man ergens lag op de strook zand, die nu door de golven bespoeld wordt?

Zonder een oogenblik te aarzelen, wees de jongen op een plek ongeveer tien meter afstand, daar, waar eenig struikgewas uit de rotsen scheen te groeien, die op die plek bijna loodrecht van het smalle strand oprezen.

De rotswand sprong op dat punt een weinig in en vormde als het ware een kleine nis.

— Ik dank je, mijn jongen — nu weten wij voorloopig genoeg! zeide de rechter-commissaris. En wees nu zoo goed, eens dadelijk naar de boerderij te loopen, waar de vier arbeiders werken. Zeg, dat zij onmiddellijk hier moeten verschijnen. Je weet immers wie wij zijn?

— Zeker, mijnheer! antwoordde de jongen schuchter.

— Mooi zoo! loop dan maar vlug en kom aanstands met hen terug.

Als een pijl uit den boog zette de jongen het op een loopen, terwijl de heeren van het gerecht langzaam weer terugliepen naar de plek, waar het lijk van John Musgrave op het gras lag uitgestrekt.

Een half uur verstreek, zonder dat er veel gesproken werd.

Alleen had de veldwachter reeds alle voorwerpen aan den rechter-commissaris getoond, die hij uit de zakken van den verslagene had gehaald.

Toen keerde de jongen met de arbeiders terug, die blijkbaar eenigszins zenuwachtig waren.

De rechter-commissaris stelde hen met eenige woorden gerust en vroeg toen aan een hunner:

— Deze knaap heeft u geroepen, niet waar?

— Ja, mijnheer!

— Gij hebt toen het lichaam met u vieren weggedragen?

— Juist mijnheer — naar de plek, waar het nu ligt!

De rechter-commissaris vestigde zijn doorringende oogen op de arbeiders en vroeg toen langzaam, terwijl hij op ieder woord den nadruk legde:

— Herinnert gij u ook, hoe de strook zand er uit zag, waarover gij en uw makkers geloopt hebben?

Het antwoord kwam zonder eenige aarzeling.

— Het was zoo vlak als een billardlaken, mijnheer.

— Over den geheelen afstand?

— Van het begin van de rotsen, tot zoover wij konden zien!

— Hebt gij dat ook opgemerkt? zoo wendde de rechter-commissaris zich nu onverhoeds tot de andere arbeiders.

— Ben heeft gelijk, mijnheer! zeiden twee hunner bijna gelijk. Het zand was vlakker dan de palm van mijn hand! Er was geen rimpeltje in te zien, geen kuiltje zelfs.

Een langdurig stilzwijgen volgde op deze woorden.

Eindelijk zei de rechter-commissaris.

— Dan moet ik erkennen, dat we hier voor een raadsel staan, tenminste — als onze geachte dokter bij zijn meening blijft!

Deze haalde eenigszins ongeduldig de schouders op en zeide op korzeligen toon:

— Ik ben dertig jaren lang gerechtsarts en ik geloof wel te kunnen zeggen op een kwartier na, hoe lang iemand dood is, die op gewelddadige wijze om het leven is gebracht. Als gij mij echter niet gelooft, dan staat het u immers vrij eenige andere geneesheeren uit het dorp te raadplegen!

De rechter-commissaris hief afwerend de hand op.

— Zoo is het immers niet bedoeld, beste dokter! zeide hij sussend. Ik twijfel geen oogenblik aan uw kennis! Maar zeg zelf eens, of de zaak dan niet buitengewoon raadselachtig is!

— Dat wil ik niet tegenspreken! hernam de geneesheer. Dat is echter mijn schuld niet, als ge dat maar erkent. Het is aan u om uit te maken, hoe deze tegenstrijdige zaken met elkaar te rijmen zijn.

De rechter-commissaris had den hoed afgenomen en krabde zich nu met een bedenkelijk gezicht achter het oor.

Toen haalde hij de schouders op en zeide:

— Ik moet eerlijk bekennen, dat ik er voor het oogenblik nog niets van begrijp. Wij vinden hier een man, die blijkens verschillende getuigen een vreemdeling in het dorp is en hier voor gisteren nog nimmer werd gezien! De man is blijkbaar met een stomp, zeer zwaar voorwerp zoo hevig op het hoofd geslagen, dat de dood er vrij spoedig op volgde. En dat is niet geschied om hem te berooven, want alle voorwerpen van waarde worden nog in zijn zakken gevonden. Voor zoover wij kunnen nagaan, heeft de verslagene in Bingwall niemand anders bezocht dan

mevrouw Bridge. Het spreekt dus, dunkt mij, vanzelf, dat wij ons onderzoek daar moeten beginnen.

Niemand antwoordde iets op deze opmerking, die blijkbaar niet van schrandtheid ontbloot was.

Op dat oogenblik naderden over de weide een viertal mannen met een brancard.

— Daar zijn de lieden die ik besteld heb! zeide de dokter. Waar zullen wij het lijk laten heenbrengen, mijnheer de commissaris?

— Naar een apart vertrek van het ziekenhuis, dunkt mij! antwoordde deze. Gij zult het misschien nog wel eens nader willen onderzoeken.

— En ik ook! klonk het plotseling van de lippen van den Grooten Onbekende.

De dokter wendde zich verrast tot Raffles.

— Heb ik het genoeg een collega voor mij te zien? vroeg hij.

— Dat is te zeggen — een man, die de medische studiën bijna geheel voltooid heeft! antwoordde Raffles glimlachend. Maar ik stel nu eenmaal veel belang in deze zonderlinge zaak en daarom alleen vraag ik de toestemming van mijnheer den rechter, bij uw onderzoek aanwezig te mogen zijn. Gij moet weten, dat ik mevrouw Bridge zeer goed ken en dat ik haar, zoowel als u misschien van dienst kan zijn.

— Ik zal het u niet beletten, Mylord! antwoordde de rechter-commissaris. „Integendeel, ik wil gaarne alles aangrijpen, waardoor deze zaak tot klaarheid zou kunnen gebracht worden. Want ik moet erkennen er nog niet het flauwste begrip van te hebben, wie dezen man kan hebben gedood.

De dragers waren nu naderbij gekomen.

Het lichaam werd op de baar gelegd en met een groote deken overdekt.

De vier mannen sloegen de zeelen over hun schouders, namen de draagbaar op en droegen haar niet zonder moeite bergopwaarts.

Na een kwartier was het dorp bereikt.

Blijkbaar had het gerucht van den moord zich reeds verspreid, want een groot aantal vrouwen en oude mannen stond den kleinen stoet aan het begin van den dorpsweg op te wachten.

De dragers brachten hun last naar het ziekenhuis, waar het lichaam op een brits in de lijkenkamer werd neergelegd.

De directeur-geneesheer, telefonisch gewaarschuwd, kwam aanstonds toelopen en had onmiddellijk een drukke, op fluisterenden toon gevoerde conferentie met den gerechtsgeneesheer uit Inverness.

De heeren van het gerecht wachtten geduldig tot dit gesprek was afgelopen en daarop verklaarde de rechter-commissaris:

— Het eerste wat ons thans te doen staat is, ons naar mevrouw Bridge te begeven. Zij woont niet ver van den caféhouder, die buiten staat te wachten en ons den weg zal wijzen.

Raffles en Charles zagen elkaar aan.

Er lag in de grijze oogen van den Grooten Onbekende een droevige uitdrukking.

Hij begreep welk een vreeselijk oogenblik de oude vrouw te wachten stond.

En toch zou het onmogelijk zijn, den slag af te wenden, die haar boven het hoofd dreef.

Hij mocht alleen hopen de uitwerking daarvan zooveel mogelijk te verzachten.

De directeur-geneesheer trad nu op den rechter-commissaris toe en zeide:

— Aangaande de oorzaak van den dood van dezen man ben ik het geheel met mijn geachten collega eens, mijnheer! Deze man moet minstens acht of negen uur geleden overleden zijn. Wat de wond zelve betreft, die is ongetwijfeld toegebracht met een zeer zwaar en stomp voorwerp. De slag moet met zeer groote kracht zijn toegebracht, blijkbaar door een sterk man.

— Dan blijft ons niets anders over, waarde dokter, zeide de rechter-commissaris, dan naar dien sterken man te zoeken!

HOOFDSTUK VI.

EEN RAADSELACHTIGE VERDWIJNING.

Eenige minuten later verlieten de heeren van het gerecht uit Inverness het ziekenhuis en richtten zich naar de woning van mevrouw Bridge, voorafgegaan door den caféhouder.

Raffles had een poging gedaan, om den rechter-commissaris te mogen vergezellen, maar dit was hem beleefd, doch nadrukkelijk geweigerd.

Hij bleef dus nog even in de kamer achter, waar het lichaam van John Musgrave was neergelegd.

Terwijl de dokters in een hoek nog met elkander praatten, boog hij zich over het lichaam van den verslagene en onderzocht met de grootste zorgvuldigheid diens kleederen.

Charles zag hoe hij een loupe te voorschijn

haalde en daardoor met aandacht het laken bekeek, waarvan het sportcostuum van den vreemdeling gemaakt was.

Toen meende de jonge man te zien, hoe hij voorzichtig tusschen duim en wijsvinger eenige voorwerpen van het laken verwijderde en in een stukje papier wikkelde, dat hij uit zijn opschriftboekje had gescheurd.

Vervolgens bekeek Raffles de wonde aan het hoofd en knikte eenige malen goedkeurend.

Toen trad hij op Charles toe en nam hem onder den arm.

— Ga maar mede, beste jongen — er valt hier niets meer te doen.

— Waar wil je heen gaan? vroeg Charles.

— Ik wil in de buurt blijven van de woning mijner oude vriendin, en den rechter-commissaris vragen wat hij daar heeft uitgericht.

— Nu, ik denk wel dat de arme oude vrouw in haar schrik dadelijk zal hebben verteld, dat haar zoon dezen nacht niet thuis is geweest.

— Dat vrees ik ook! zeide Raffles. Kom, laten wij gaan naar het café tegenover de woning van mevrouw Bridge.

De twee vrienden namen afscheid van de geneesheeren, verlieten het ziekenhuis en richtten hunne schreden naar een klein café dat zich aan het einde van de dorpsstraat bevond en van welks venster men de deur van de boerderij van mevrouw Bridge duidelijk kon waarnemen.

Raffles scheen in diepe gedachten verzonken te zijn.

Gedurende den geheelen weg sprak hij geen enkel woord.

Charles vroeg zich tevergeefs af, waarover zijn vriend kon nadenken, daar volgens hem de zaak zoo klaar als de dag was.

Eindelijk bereikten zij het café en namen aan een tafeltje voor het raam plaats.

Eijna een half uur verstreek.

Toen zagen zij de deur van de boerderij opengaan en vijf heeren naar buiten treden.

Raffles betaalde en verliet met Charles het café om de gerechtsbeambten tegemoet te gaan.

Zoodra hij naderbij was gekomen, zag hij dat het gelaat van den rechter-commissaris strak en ernstig stond.

— Vergeef mij mijn onbescheidenheid, mijnheer de rechtercommissaris, zoo begon Raffles, maar ik zou zoo gaarne wenschen te weten, welk resultaat uw bezoek heeft opgeleverd. Gij moet weten, dat ik mevrouw Bridge reeds lang ken!

— Dat heeft zij mij medegedeeld, Mylord! zeide de commissaris. De arme vrouw rekent op u om haar te helpen, want ik behoef er geen geheim van te maken dat er op haar zoon zeer zware vermoedens rusten — in de zaak die gij wel kent!

— De arme vrouw! mompelde Raffles.

— Zij heeft mij medegedeeld, vervolgde de rechtercommissaris, dat Jack, haar zoon, gistermiddag dadelijk na het diner de woning heeft verlaten en sedert dien niet is teruggekeerd.

— Maar dat is toch geen voldoende aanwijzing! meende Raffles te moeten opmerken.

— Op zich zelf misschien niet, Mylord — maar ik moet er aan toevoegen, dat hij bij zijn vertrek een zwaar houweel heeft medegenomen.

— Een houweel zegt gij? herhaalde Raffles, ja — dat is zeer ernstig.

— Ik moet u dan ook zeggen, Mylord, dat ik reeds op de boerderij, natuurlijk zonder dat de arme vrouw het kon hooren, naar alle steden en dorpen in den omtrek een signalement van den verdachte getelefoneerd heb, met last hem onmiddellijk te arresteeren, indien hij werd gevonden.

Raffles schudde mistroostig het hoofd.

— Ik kan het bijna niet gelooven! zeide hij.

— En toch is dit de eenige mogelijke oplossing, Mylord! merkte de commissaris eenigszins ongeduldig op. Mevrouw Bridge heeft mij de zaak van die aandelen uiteengezet. Wat ligt nu meer voor de hand, dan dat Jack, een zeer driftig heerschap naar ik hoor, en die zich steeds verzet heeft tegen den verkoop van de aandelen, achterdocht heeft gekregen en het plan heeft opgevat den vreemdeling, die de aandelen van zijn moeder kocht, kort nadat hij een gesprek met den gek van Bingwall had, de stukken weer af te nemen, welke deze naar zijn oordeel onrechtmatig had verkregen.

— Deze redeneering is niet geheel onjuist! merkte Raffles op. Maar toch — zij heeft geen waarde als die aandelen volstrekt waardeloos zijn!

— Maar zijn zij dat wel! vroeg de rechter-commissaris met een zonderlingen glans in zijn oogen, terwijl hij Raffles aandachtig aankeek.

— Als gij het tegendeel gelooft, mijnheer, dan zoudt gij ook moeten aannemen, dat de mijn niet geheel en al is uitgemergeld! riep Raffles uit.

— Welnu, dan neem ik dat voorloopig aan! hernam de rechter kalm.

— En mag ik weten wat ge nu voornemens zijt, mijnheer, vroeg Raffles, nadat zij eenige schreden zwijgend hadden afgelegd.

— Ik denk tot hedenmiddag hier te blijven en mijn hoofdkwartier op te slaan in het café van dien braven man, waar het gesprek tuschen Thomas Grafton en den vreemdeling, blijkens zijn papieren een zekeren Musgrave, heeft plaats gehad. Er is daar een telefoon en ik kan u dus gemakkelijk doen inlichten. Voorts heb ik reeds uit Inverness een aantal rechercheurs en detectieven ontboden die hier in den onmiddellijken omtrek naar Jack Bridge moeten zoeken.

— Dan verlaat ik u thans, mijnheer! zeide Raffles. Ik moet mij nu onmiddellijk naar de arme moeder van den jongen man begeven. Zij zal mijn troost zoo zeer gevoelen.

— Uw troost en al uw schranderheid, Mylord! voegde de rechter er aan toe, terwijl hij met een handdruk afscheid nam.

Raffles en Charles keerden haastig op hun stappen terug en hadden spoedig de boerderij bereikt.

Op hun schellen werd hun de deur geopend door Lizy, wier rood gekreten oogen en bleeke wangen getuigenis aflegden van het treffend tooneel, dat hier zooeven had plaats gehad.

— O, wat ben ik blij, dat u er is, Mylord! zeide het jonge meisje, terwijl zij den Grooten Onbekende een sidderend handje toestak.

— Breng me maar dadelijk naar je moeder, lief kind! zeide Raffles, terwijl hij de gang verder binnenstapte.

Snel ging het meisje hen voor naar de achterkamer, waar de oude vrouw als uit steen gehouwen voor een mand met naaiwerk zat, zonder schijnbaar te weten wat zij deed en met staren-de oogen voor zich uitziende.

Raffles trad op haar toe en greep haar hand. Een siddering doorliep het lichaam van de arme vrouw.

Zij hief langzaam het gelaat naar den bezoeker op en keek hem onderzoekend in het gelaat.

— Gelooft gij, dat hij schuldig is, Mylord? vroeg zij toonloos.

— Ik zou eerder gelooven de misdaad zelf te hebben gepleegd, mevrouw! zeide Raffles, terwijl hij al zijn krachten inspande om deze woorden zoo overtuigend mogelijk te doen klinken.

— God zal u daarvoor loonen, Mylord! riep de oude vrouw uit, terwijl de tranen over haar bleke wangen gleden.

Het jonge meisje was op haar beurt op Raffles toegetreden en had zijn linkerhand gegrepen.

— Als gij dat gelooft, Mylord, dan kan alles weer goed worden! riep zij uit. Gij hebt hier zooveel invloed, en de heeren van het gerecht zullen u moeten gelooven, als gij herhaalt wat gij daareven hebt gezegd.

Raffles schudde droevig glimlachend het hoofd.

— Ik vrees dat je mijn macht wel wat overschat, lief kind! zeide hij. Maar toch belooft ik je, dat ik al het mogelijke zal doen om de onschuld van Jack te bewijzen. Ik zal dan echter met daden en niet met woorden moeten aankomen, daardoor alleen laat de justitie van ons land zich overtuigen.

— Gij weet wat er hier is voorgevallen, Mylord? vroeg Mevrouw Bridge, terwijl zij haar tranen droogde.

— De rechter-commissaris heeft het mij medegedeeld, mevrouw!

— Kunt gij u voorstellen, waar mijn arme jongen op het oogenblik is? Het heugt mij niet, dat hij ooit des nachts buitenshuis is geweest.

— Ik kan het u niet zeggen, mevrouw, en nu hebt gij al uw sterkte nodig — want ik vrees maar al te zeer, dat Jack zeer spoedig gearresteerd zal zijn!

De arme oude vrouw slaakte een kermenden kreet.

— Gearresteerd! riep zij uit. Maar hij is onschuldig, Mylord! Dat mogen zij niet doen!

Raffles trad op haar toe en legde haar de hand op haar schouder.

— De aanwijzingen zijn helaas te talrijk tegen hem, mevrouw! En de rechtercommissaris is zoo zeer van zijn schuld overtuigd, dat ik aanstonds alles in het werk zal moeten stellen om de bewijzen bijeen te brengen van zijn onschuld. Maar ik zeg u nogmaals, dat ik daar vast aan geloof, en dat ik niet zal rusten voor ik den werkelijken dader heb gevonden.

— Daarvoor moge God u zegenen, Mylord! zeide de oude vrouw aangedaan. Alles wat gij tot dusverre voor ons deed, valt hierbij in het niet.

— Laten wij daar niet over praten! zeide Raffles haastig. Belooft mij slechts dat gij sterk zult zijn en vol moed de komende gebeurtenis-

sen zult dragen, die zeker niet zullen uitblijven.

Met deze woorden drukte Raffles nogmaals krachtig de hand van de beide vrouwen, en verliet met Charles die bescheiden terzijde was blijven staan, de woning, waarom thans zulk een noodlot zweefde.

Raffles had de handen op den rug gevouwen en liep zwijgend met voorover gebogen hoofd het pad af, dat naar de dorpsstraat voerde.

Charles waagde het niet hem in zijn overdenkingen te storen.

Raffles begon echter uit zich zelf te spreken.

— Het is een zeer zonderlinge zaak! merkte hij op.

— Gelooft gij in ernst, dat Jack de misdaad niet gepleegd heeft? vroeg Charles.

— Ik wil je eerlijk bekennen, dat ik aanvankelijk meende, dat hij wel door een vreeselijke drift tot de ontzettende daad kon zijn gekomen. Echter heb ik in het lijkenhuisje van het gasthuis iets ontdekt, wat mijn meening eenigszins aan het wankelen heeft gebracht.

— Wat dan?

Raffles antwoordde niet dadelijk, maar haalde uit zijn portefeuille een papiertje, dat hij openvouwde en waarvan hij den inhoud aan Charles toonde.

— Wat zijn dat, denk je?

— Haren, zou ik zeggen! riep de jonge man verbaasd uit.

— Juist! Het zijn evenwel geen menschenharen, maar haren van een of ander dier — vermoedelijk van een hond.

— Een hond? Welnu, de Bridges hebben toch eveneens een hond!

— Dat is zoo! hernam Raffles, maar de hond van Jack is een kortharige bloedhond, die zoo goed als pikzwart is, terwijl deze haren lang en stug zijn en van een vaalgrijze kleur, als van een Airedale terrier en wel van een, die tamelijk slecht onderhouden wordt.

— En wat leidt je daaruit af? vroeg Charles, die deze verklaring met de grootste aandacht gevolgd had.

— Wel, dat de vermoorde vreemdeling van zeer nabij met een hond in aanraking is geweest en daar ik de haren ter hoogte van zijn schouders vond, vermoed ik ten eerste dat de hond heel groot was, en ten tweede dat het dier hem heeft aangevallen.

Charles' oogen schitterden.

— Maar die redeneering is volstrekt niet zoo slecht! riep hij uit. Het is alleen maar jammer, dat er hier in de buurt waarschijnlijk heel wat Airedale terriers rondloopen.

— Dat denk ik ook! Maar wij moeten zoeken naar een basterdsoort, veel grooter dan de gewone honden van het ras en die bovendien slecht onderhouden wordt. Zie maar, die haren zitten vol modder en ze zijn zeer lang!

Onder het spreken waren de beide vrienden het café genaderd, waar de gerechtsbeambten hun intrek hadden genomen.

Zij traden binnen.

Om de groote tafel in het midden geschaard zaten de heeren uit Inverness.

Juist stond een hunner bij de telefoon, die dicht naast de toonbank was opgehangen.

Hij kwam nu met een tamelijk mistroostig gelaat naar het groepje aan de tafel terug.

— Nog niets, Kennedy? vroeg de rechter-commissaris.

— Niets, mijnheer!

— Dat begrijp ik niet! riep de commissaris uit. Ik heb toch alle spoorwegstations getelefoneerd, en daar had men tot dusverre nog niemand gezien, die ook maar in de verste verte geleek op het signalement van Jack Bridge. Waar kan de kerel toch schuilen?

Raffles en Charles waren naderbij getreden en de eerste vroeg nu:

— De verdachte is dus nog niet gearresteerd, mijnheer?

— Neen, Mylord — en ik kan er wel aan toe voegen: tot mijn verwondering! Het moet namelijk voor iemand die iets op zijn geweten heeft heel moeilijk vallen om ongemerkt uit deze streek te ontkomen.

— Hoe zoo? vroeg Raffles. Ik zou toch meenen dat het gebergte iederen vluchteling juist veel gelegenheid verschaft om er zich te verschuilen.

— In zekeren zin is dat waar, maar in dit geval moet de moordenaar de vlucht hebben genomen zonder zich van levensmiddelen te kunnen voorzien. Hij zou dus reeds den volgenden dag door den honger gedwongen worden zich in een of ander dorp te vertoonen en ik verzeker u, dat er in den omtrek van dertig mijlen geen enkele plaats is, hoe klein ook, of het signalement van den verdachte is er bekend gemaakt.

Raffles knikte.

Hij zag zelf wel in, dat er weinig viel aan te merken op dezen gedachtengang.

De spoorwegstations waren in deze streek zeer weinig in aantal en klein, zoodat het gemakkelijk moest vallen de reizigers op te nemen.

Op dat oogenblik kwam de kastelein van achter zijn toonbank om de glazen van de heeren aan de tafel opnieuw te vullen.

Raffles, die in gedachten verzonken had gestaan, greep hem onder den arm toen hij met de ledige glazen op weg was naar de toonbank en fluisterde hem in:

— Als ik mij niet vergis, dan heeft Thomas Grafton, de Gek van Bingwall, hier gisteren een bezoek gebracht?

— Ja, Mylord! antwoordde de man.

— Was hij toen alleen?

— Neen, hij kwam hier met een vreemdeling.

— Dat bedoel ik niet — ik meen of hij zelf door iemand van het dorp vergezeld was.

— Neen — hij was geheel alleen — tenminste, wanneer gij dien vervloekten hond van hem niet mederekent.

— Had hij dus een hond bij zich? vroeg Raffles snel.

— Ja, Mylord, een grooten, woesten wolfs-hond, zoo'n bastaard, waarvoor alle kinderen van het dorp doodsbang zijn.

— Mooi zoo vriend, ik dank je! zeide Raffles.

Charles had dit gesprek van terzijde gadeslagen, zonder er den aard van te kunnen begripen.

Hij zag echter onmiddellijk aan het gelaat van zijn vriend, dat deze iets ontdekt had, hetgeen hem met vreugde vervulde.

De geheele middag verliep, zonder dat er zich iets bijzonders voordeed.

Men had reeds naar talrijke steden getelefoneerd, teneinde iets te vernemen omtrent de familie van John Musgrave, zonder eenig resultaat evenwel.

Tot dusverre was het geheel onbekend, waar de man vandaan kwam en wie hij eigenlijk was.

Maar ook van een arrestatie van Jack Bridge werd niets vernomen.

De rechter-commissaris werd hoe langer hoe zenuwachtiger.

Het was bijna zes uur, toen Charles, die met Raffles al dien tijd op eenig bericht had gewacht, de volgende opmerking maakte:

— Is het ook mogelijk, mijnheer de rechter-commissaris, dat Jack Bridge langs den kant van de zee is ontkomen?

— Dat is uitgesloten, Sir! antwoordde de rechter-commissaris tamelijk kortaf, daar zijn humeur onder dit gedwongen nietsdoen aanzienlijk had geleden. Gij kunt wel begrijpen, dat ik met die mogelijkheden dadelijk rekening heb gehouden en aan alle havenautoriteiten aan den zeearm onmiddellijk last heb gegeven alle uitgaande vaartuigen aan te houden en nauwkeurig te onderzoeken.

— Maar kan hij niet met een schip gevlucht zijn, nog zelfs voor het lijk van den verslagene ontdekt werd? vervolgde Charles.

— Ook dat is buitengesloten, mijnheer! Er zijn vannacht slechts twee schepen uitgelopen. Het eene met bestemming naar Dundee, het andere varende naar Portsmouth. Ik heb de autoriteiten aan beide havens tijdig gewaarschuwd — er werd volstrekt niets verdachts aan boord van de schepen gevonden.

Nu klonk de heldere stem van Raffles:

— Wel mijnheer de commissaris — dan vrees ik maar al te zeer, dat gij den verdachte althans vandaag niet meer in handen krijgt!

— Wij zullen zien! bromde de rechter-commissaris. Ik geef het zoo spoedig niet op. Mijn mannetjes uit Inverness zijn aangekomen — het zijn schrandere kerels en zij zullen er wel in slagen den moordenaar van John Musgrave te vatten! Nu is mijn eer er mede gemoeid, en ik ga hier niet weg, voor ik weet, dat de schuldige gevat is!

Raffles keek den rechter-commissaris even aan, wenkte Charles en verliet met hem de gelagkamer.

— Begrijp jij er iets van? vroeg de jonge man, zoodra zij op straat stonden.

— Ik moet je eerlijk bekennen, dat ik de zaak nog niet geheel en al doorgrond! antwoordde Raffles.

— Wil je mij eens een vraag beantwoorden? ging Charles voort.

— Laat eens hooren!

— Als Jack Bridge onschuldig is — hoe komt het dan, dat hij zich niet vertoont?

Raffles boog h t hoofd.

Het duurde eenigen tijd voor hij antwoordde:

— Daarop kan ik je niets zeggen! Ik weet het niet.

— Je geeft dus toe dat het zonderling is?

— Meer dan zonderling — het is raadselachtig!

— Dan zou ik ook wel eens willen weten, ging Charles meedoogenloos voort, wat hij met dat houweel moest uitvoeren!

— Ook daarop kan ik je nog geen antwoord geven! zeide Raffles op zachten toon. En toch blijf ik volhouden, dat Jack Bridge niet de schuldige is. Hij is zeer driftig, maar hij heeft een hart van goud, en hij is tot zulk een afschuwelijke daad niet in staat.

— Maar als wij dat alles nu eens terzijde stellen, ging Charles door, dan begrijp ik toch niet, hoe het komt, dat hij nog niet gearresteerd is.

Raffles haalde de schouders op.

— Dat is zeker niet het minst groote raadsel! zeide hij. Naar wat ik ervan gehoord heb, moet de geheele omtrek door een paar honderd politiebeamten van allerlei aard worden afgezocht. Een van de schrijvers vertelde mij, dat er letterlijk geen vierkante duim gronds ononderzocht is gebleven.

Weer zwegen de vrienden eenigen tijd.

Toen hernam Charles:

— Waarover sprak je toch eigenlijk met den caféhouder?

— Dat heb ik je nog vergeten te vertellen! zeide Raffles haastig, terwijl zijn gelaat eensklaps opklaarde. Weet je wie Thomas Grafton bij zich had, toen hij dat café bezocht?

Charles keek zijn vriend aan en riep toen eensklaps uit:

— Een hond misschien?

— Je hebt het geraden! Een groote, leelijke hond, door onzen vriend een wolfshond genoemd!

— Maar dan zou.... vervolgde de jonge man met glinsterende oogen.

— Ik weet wat je zeggen wilt! viel Raffles hem haastig in de rede. Ik zeg niet dat het onmogelijk is. Maar dan wilde ik toch wel deze vraag beantwoord zien: waarom heeft hij den verslagene de aandelen afgenomen en hem al zijn andere bezittingen laten houden?

— Daar heb ik niet eens over nagedacht! riep Charles uit. Dat is zeker zonderling genoeg!

Weer volgde er een kort stilzwijgen.

Toen riep Raffles op vastberaden toon:

— Hoe het ook zijn moge, ik ben vast besloten deze zaak tot een oplossing te brengen. Ik wil dit raadsel doorgronden!

De volgende dag verstreek geheel, zonper dat er eenig bericht van Jack Bridge vernomen werd.

Tot tweemaal toe had Raffles een bezoek gebracht aan de arme moeder van den verdwenene om haar gerust te stellen.

Hij zelf begreep volstrekt niets van deze merkwaardige verdwijning, daar hij zelf maar al te goed wist, dat het een bekend persoon als Jack Bridge, die ver in den omtrek bekend was, buitengewoon moeilijk moest vallen om zich aan de nasporing van de politie te onttrekken.

Wat den rechter-commissaris aangaat — de arme man was buiten zichzelf.

Met de handen in de haren zat hij aan de tafel in de herberg, telkens opspringende als de telefoon overging, en weer mistroostig plaats nemende, als het bleek, dat het toestel alleen een verzoek om zending van een kruik ale of iets dergelijks had overgebracht.

Hoeveel glazen bier hij al wachtende verzwolg valt zelfs niet bij benadering te zeggen.

Dit staat evenwel vast, dat hij dien avond met een zeer zwaar hoofd — zwaar in alle mogelijke opzichten — zijn slaapkamer in het logement opzocht, en dien nacht akelige droomen had.

Ook den volgenden dag leverden de onderzoekingen der politie niet het minste resultaat op.

Jack Bridge was en bleef verdwenen.

Het was alsof hij in de lucht was opgelost of door den grond gezonken!

Niet het minste spoor werd er van hem gevonden, noch in de gehuchten, die zich aan weerszijden langs den zeearm udstrekten, noch in de bergstadjes, noch in Inverness.

De rechter-commissaris verkeerde in een toestand, die van verstandsverbijstering slechts zeer weinig verschilde.

Uitgegaan zijnde van de meening, dat de schuldige hem als het ware na eenige uren in handen moest vallen, bevond hij op den avond van den derden dag, dat hij verder dan ooit van zijn doel verwijderd was!

Wat Raffles en Charles aangaat — dezen verkeerden om een andere reden in geen geringeren staat van opwindning.

De reusachtige grijze auto had hen reeds naar tien, twintig plaatsen op honderden mijlen van Bingwall gebracht, zonder dat zij evenwel eenig spoor van den jongen man konden ontdekken.

Hun verwondering wies in gelijke mate met hun ongerustheid.

Reeds begonnen zij te vreezen, dat de jonge man in een vlaag van wanhoop een einde aan zijn leven had gemaakt, tot plotseling door een zonderling voorval de gedachtenloop van Raffles een geheel andere richting nam.

In den avond van den derden dag vernam hij te Hull, waar hij na een vermoeienden auto-tocht was aangekomen, dat daar dienzelfden middag bij een grooten effectenhandelaar van de stad een aandeel in de Bingwall-mijn was te koop aangeboden!

HOOFDSTUK VII.

EEN SPOOR.

Raffles vernam deze verbluffende mededeeling, waarop hij in de verste verte niet gerekend had, in de conversatiezaal van het hotel, waar zij dien nacht zouden doorbrengen, daar het reeds te laat was geworden om de terugreis naar Bingwall te kunnen aanvaarden.

Een van de effectenhandelaars der stad had het bericht lachend aan eenige kennissen verteld, zóó luid, dat Raffles had kunnen verstaan wat hij zeide.

— Gij kunt wel begrijpen, dat ik den kerel met zijn onnoozel papiertje huiswaarts heb gestuurd. Gij hadt zijn gelaat eens moeten zien, toen ik hem zeide, dat die stukken volstrekt niets meer waard waren. Ik geloof, dat hij mij wel had willen verslinden.

Raffles verloor den effectenhandelaar geen oogenblik uit het oog en stelde Charles onmiddellijk in kennis met wat hij vernomen had.

De verbazing van den jongen man was grenzeloos.

— Daar begrijp ik volstrekt niets van! zeide hij op fluisterenden toon. Dus, dan zou Jack Bridge toch inderdaad de aandeele...

— Dat is volstrekt niet zoo zeker, Charles, viel Raffles hem kalm in de rede. Wij zullen het echter spoedig genoeg te weten komen.

— Je wilt dus dien effectenhandelaar onderwerpen?

— Dat ben ik inderdaad voornemens!

Raffles wachtte het oogenblik af, dat de effectenhandelaar zijn vertering betaalde en trad toen op hem toe, gebruik makende van een oogenblik, dat de effectenhandelaar alleen stond om zijn sigaret aan te steken, vóór hij de conversatiezaal verliet.

— Ik vraag u duizendmaal verschooning, mijnheer, dat ik u lastig val! zeide Raffles op hoffelijken toon. Laat ik beginnen mij aan u voor te stellen. Ik ben Lord William Aberdeen, van Londen.

De effectenhandelaar maakte aanstonds een diepe buiging en zeide:

— Ik heb uw naam vaak gehoord, Mylord! Ik ben de effectenhandelaar Hunlocke, uit deze stad. Mag ik weten, waarmede ik u van dienst kan zijn?

— O, het heeft slechts zeer weinig te betekenen! Ik stond zooeven naast u en hoorde u toen spreken van een zeker aanbod tot het aankopen van waardelooze aandeele van de Bingwall-mijn.

— Inderdaad, Mylord! zeide Hunlocke, die blijkbaar niet wist, waar de ander heen wilde.

— Zoudt gij er tegenop zien, mij mede te

deelen, hoe de man er uitzag, die u die aandeele aanbod?

— Volstrekt niet! Hij was klein, met rood haar, een laag voorhoofd, eenigszins hoog in de schouders en met buitengewoon groote voeten. Zijn oogen waren zeer licht grijs, zooals men dat bij roodharige menschen wel meer ziet. Hij sprak met een Schotsch accent. Zijn deze inlichtingen u voldoende?

— Meer dan voldoende, mijnheer! antwoordde Raffles, die een snellen blik van verstandhouding met Charles gewisseld had. Nu wilde ik nog slechts weten, of het lang geleden is, dat die man ze bij u aanbod.

— Nauwelijks een uur of drie, Mylord! Ik stond namelijk op het punt mij hierheen te begeven, waar ik meestal met vrienden bijeen kom.

— Dan heb ik niets anders te doen, dan u hartelijk dank te zeggen voor uw inlichtingen. Gij moet weten, dat ik in deze zaak groot belang stel.

— Het is mij aangenaam, u van dienst te zijn geweest, Mylord! zeide Hunlocke.

De beide mannen maakten een hoffelijke buiging voor elkander en namen afscheid.

Raffles en Charles bleven alleen in de groote conversatiezaal.

— Als ik naar je gelaat moet oordeelen, Edward, dan heb je een kolossale ontdekking gedaan! zeide Charles.

— In ieder geval een ontdekking, die mij heel wat raadselachtigs oplost. Al doet zij mij helaas niet de verklaring van het raadsel aan de hand, waar Jack Bridge zich bevindt. Integendeel, zij maakt dat gedeelte van het vraagstuk nog ingewikkelder.

— Zeg mij dan eens, wie die man met dat roode haar is! vroeg Charles nieuwsgierig.

— O, ik herkende hem onmiddellijk uit de zeer duidelijke beschrijving van onzen vriend den effectenhandelaar. Die roodharige sinjeur is een varensgezel uit Bingwall, een zekere Ben Allendale, die echter liever in de kroegen zit, dan op het dek van een schip staat. Gewoonlijk, als hij van een reis in de groote vaart terugkeert, leidt hij van zijn gage eenige weken een leventje van vroolijken Frans, om zich, als de duiten op zijn, opnieuw te laten aanmonsteren!

Charles had met groote oogen toegeluisterd.

— Maar mijn hemel! riep hij toen uit. Hoe komt die man dan in hemelsnaam aan de aandeele, die Musgrave bij zich droeg?

— Wel — die heeft hij hem eenvoudig afgenomen!

— Afgenomen? Zou zulk een kleine kerel

dien sterken Musgrave dan hebben durven aanvallen?

— O, daar was zooveel moed niet voor noodig! hernam Raffles kalm. Want toen hij hem plunderde — was John Musgrave reeds eenige uren dood.

Charles keek Raffles met een ongeloovige uitdrukking op het gelaat aan.

Diens trekken stonden echter zeer ernstig.

— En wie had John Musgrave dan vermoord? vroeg de jonge man eindelijk.

— Thomas Grafton! antwoordde Raffles.

Een langdurig zwijgen volgde op deze woorden.

Charles begreep, dat Raffles dit niet zeide, zonder er een gegronde reden voor te hebben.

Toch kon hij zich niet weerhouden om op te merken:

— Als dat alles zoo is, — dan wordt de verdwijning van Jack Bridge er nog maar te raadselachtiger door.

— Die opmerking heb ik zooeven al gemaakt! zeide Raffles droog.

— En wat zullen wij nu doen?

— In de allereerste plaats ons oude vak weer eens opnemen en dien schurk van een lijken-schender de aandeelelen ontrooven, waarvan hij zich heeft meester gemaakt.

— Nog een vraag, beste Edward, vóór wij op weg gaan! zeide de jonge man, terwijl hij de hand op den arm van zijn vriend legde. Hoe wist Allendale, dat Musgrave die aandeelelen bij zich had en wat bewoog hem om te denken, dat zij hun waarde niet verloren hadden?

Raffles keek Charles even aan en zeide toen glimlachend:

— Beste jongen — het antwoord op die vraag zullen wij tot het allerlaatst bewaren!

— En wat zullen wij dan het allereerst doen? vroeg Charles glimlachend.

— Dien schurk van een Allendale op het spoor zien te komen! antwoordde Raffles.

— Zal dat niet zeer moeilijk zijn in een stad als Hull?

— Integendeel, ik geloof, dat wij hem tamelijk spoedig zullen ontdekken. Hij heeft waarschijnlijk heel weinig geld en zal wel ergens aan den kant van de haven rondzwerven, waar de goedkoope kroegjes zijn. Bovendien is zijn figuur zóó opvallend, dat het hem volstrekt onmogelijk zou zijn, zich te vermommen.

— Maar moeten wij dat dan zelf niet doen?

— Zeker! Ik zou mij niet graag in dit costuum in de buurt van de haven wagen. En ik ben nu maar blij, dat we eenige vermommingsmede in de auto hebben genomen. De kist is naar onze kamer gebracht.

De beide vrienden begaven zich spoedig naar hun slaapvertrek, nadat Raffles Henderson de noodige bevelen had gegeven.

Zij verkleedden zich zoo snel mogelijk als kadewerkers, sloegen een grooten mantel om, die deze kleeding verborg en verlieten het hotel.

Vóór de deur stond de auto reeds te wachten.

— Rijdt ons zoo spoedig mogelijk tot dicht bij de haven, Henderson, beval Raffles kort! En keer dan aanstonds weer naar het hotel terug, waar je in de buurt van de telefoon moet blijven. Het is mogelijk, dat wij vannacht nog naar Bingwall teruggaan.

Henderson tikte aan zijn pet, ten bewijze dat hij het begrepen had.

Aanstonds zette daarop de auto zich in beweging.

Na ongeveer twintig minuten rijdens stond de wagen stil en stapten de beide mannen uit.

Dadelijk keerde de auto om en reed denzelfden weg weer terug.

Nu begon er voor Raffles een langdurige en lastige onderzoekingsstocht door de talloze kroegjes en drankhuizen van deze wijk, die echter ten slotte met succes bekroond werd.

Het was omstreeks één uur in den nacht, toen zij een klein wijnhuis dicht bij een der groote aanlegpiersen binnentraden.

En der eerste der aanwezigen op wie hun aandacht viel, was een klein kereltje, scheef in de schouders, met vuurrood haar en zeer licht grijze oogen.

Hij zat dicht bij de toonbank, geheel alleen aan een klein tafeltje, en was blijkbaar in zeer onaangename gedachten verdiept.

Zonder zich een oogenblik te bedenken, trad Raffles, door Charles gevolgd, op het roodharige mannetje toe, klopte hem op den schouder en zeide op zachten toon:

— Ik moet met je spreken, Ben Allendale!

De aangesprokene keek verschrikt op.

Toen bromde hij:

— Ik ken je niet — ik heb niets met je te maken!

— Je zal wel anders spreken, als ik je zeg, waarvoor ik je hebben moet, Ben, vervolgde Raffles. Ik wou je namelijk hebben over de aandeelelen in de Bingwall-mijn.

Het kleine mannetje sprong op, alsof hij door een adder gebeten was.

Toen siste hij tusschen de tanden:

— Ik weet niet wat je bedoelt....

— Dat zal ik je dan aanstonds duidelijk maken! ging Raffles onverstoord door. Kom maar eens mee naar buiten als ik je verzoeken mag. Wij willen je niets doen, tenzij je koppig mocht zijn, want dan zal ik geen genade kennen. Je weet zeker, dat de politie heel streng oordeelt over lijken-schenders.

Ben Allendale liet het hoofd op de borst zinken en balde krampachtig de vuisten.

Hij scheen even in tweestrijd te zijn.

Toen hief hij het hoofd weer op en keek Raffles vlak in het gezicht.

— Ben jij van de politie? vroeg hij zacht.

— Misschien wel! antwoordde Raffles. Maar ik verzeker je nogmaals, dat je geen kwaad zal geschieden.

De roodharige zeeman stond op, wierp een geldstuk op de tafel en verliet tusschen Charles en Raffles in, het drankhuis.

Zonder een woord te zeggen, liep Raffles de groote pier op en hield pas stil, toen hij het uiteinde daarvan bereikt had, waar zich op dit nachtelijk uur geen levende ziel bevond.

Hij ging op een der zware kisten zitten, die daar stonden, sloeg de armen over elkaar en zei de kalm tot Allendale:

— Begin maar eens met mij de gestolen aandelen terug te geven!

— En als ik dat eens zou weigeren?

— Dan zouden deze vuisten en die van mijn vriendje je wel tot rede brengen, nog daarvan afgezien, dat ik mijn revolver een woordje zou kunnen laten meespreken.

— Ik heb dus met dieven te doen! riep Allendale woedend uit.

— Volstrekt niet! vervolgde Raffles kalm. Je hebt te doen met menschen, die nauwkeurig weten, wat je hebt uitgevoerd en die de recht-hebbenden van de aandelen weer in het bezit van hun eigendom willen stellen. Kom, haast je wat, want ik heb niet veel tijd.

Allendale stak de rechterhand in zijn broekzak.

Toen hij er haar weer bliksemsnel uittrok, schitterde er iets in zijn opgeheven vuist.

Hij sprong op Raffles toe en daar deze nog steeds op de kist zat, zou het misschien slecht met hem zijn afgelopen, als Charles, die geen oog van den zeeman had afgehouden, niet vlug als het weerlicht op hem was toegesprongen, zijn arm had gegrepen en hem het groote zeemansmes ontrukte en in het water geworpen had.

— Ik dank je, Charles, zeide Raffles, zonder een oogenblik zijn kalmte te verliezen. Je bent er vlug bij geweest! Nu kunnen wij ook beter met elkaar praten — maar eerst zullen wij dat heerschap eens ontdoen van hetgeen hij gestolen heeft.

Met deze woorden sprong hij op, en vóór Allendale goed en wel wist wat er met hem geschiedde, had Raffles de hand in den binnenzak van zijn buis gestoken en er het zorgvuldig dichtgebonden pak aandelen uitgehaald.

Hij overtuigde zich even, of ze allen aanwezig waren en liet ze toen in zijn zak glijden, waarop hij hernam:

— Je ziet, dat je spel is uitgespeeld, Allendale! Voor de derde maal herhaal ik je, dat je van ons niets te vreezen hebt, mits je ons mededeelt, hoe de zaak zich heeft toegedragen. Laat ik je echter zeggen, dat mij die voor het grootste gedeelte reeds bekend is, zoodat je geen pogingen behoeft te doen, om ons wat wijs te maken. Wij luisteren.

Allendale scheen even te aarzelen.

Hij vestigde zijn lichte oogen met een kwaad-aardige uitdrukking beurtelings op de beide vrienden en zeide toen:

— Gij schijnt meer van de zaak af te weten, dan goed voor mij zou kunnen zijn, maar als ge mij belooft, dat ik vrij uitga, dan zal ik u de vervloekte geschiedenis vertellen.

— Ik ben niet gewoon een belofte zoo vaak

te herhalen! zeide Raffles ongeduldig. Je hebt mijn woord en dat is voldoende.

— Nu dan, in den nacht van Dinsdag, dus drie dagen geleden, zwierf ik rond in de buurt van den zee-arm, die bij Bingwall eindigt.

— Hoe laat? vroeg Raffles.

— Het moet ongeveer negen uur geweest zijn! Ik had het begin van de rotsen bereikt die tot bijna aan zee doorloopen en stond stil om een pijp te stoppen, toen ik in de verte den Gek van Bingwall zag aankomen. En ik zag hem niet alleen, maar ik hoorde hem ook! Hij liep in zich zelf te vloeken en zwaaide driftig met een zwaren knuppel, dien hij steeds bij zich heeft, zijn hond liep naast hem. Daar ik met gekken niets te doen wil hebben, omdat zij soms heel gevaarlijk kunnen zijn, en Grafton bekend stond als buitengewoon sterk, verschool ik mij achter een klein boschje, tot hij voorbij zou zijn. Tot mijn verbazing liep hij echter niet de weide langs, maar ging het smalle strand op van den zee-arm tot de rots, dat daar nauwelijks twee meter breed is. Ik kon hem nog even volgen, maar verloor hem toen uit het oog, daar de man juist aan den anderen kant van de rotsen stond, zoodat de schaduw hem voor mijn blik verborg. Ik vroeg mij tevergeefs af, wat de gek op dat strand moest uitvoeren. Binnen twee uur zou de vloed opkomen en dan moest hij als een rat verdrinken.

Allendale hield even op, teneinde te zien, welken indruk dit verhaal op zijn hoorders zou maken.

Toen vervolgde hij:

— Ik was juist van plan om weer verder te gaan, daar de gek zelf maar moest weten wat hij deed, toen er een tweede gedaante kwam aansluiten. Snel kroop ik weer achter het boschje. De man, die nu naderde, had ik nooit van te voren gezien. Hij was groot en zwart en had een kleine tasch in de hand. Hij scheen de grootste moeite te doen om niets van zijn aanwezigheid te verraden. Het was duidelijk, dat hij Grafton volgde — maar om welke reden, daar begreep ik niets van! Op zijn beurt ging hij het smalle strand op, en ik verloor hem in de duisternis uit het oog. Zeer nieuwsgierig geworden, door wat ik gezien had, besloot ik nog eenigen tijd op deze plek te blijven. Daar ik echter niets meer hoorde, besloot ik op mijn beurt wat naderbij te komen. Ik wist, dat het nog minstens een half uur zou duren, vóór het smalle strand geheel onder water zou zijn. Ik volgde dus over een afstand van ongeveer dertig meter de rij rotsen, toen ik plotseling bleef stilstaan op het hooren van een luide woordenwisseling. De stemmen leken vlak bij mij te klinken en toch kon ik volstrekt niets ontdekken van de strijdenden zelven. Verbaasd en verschrikt keek ik om mij heen. De twistende stemmen schenen van boven mijn hoofd te komen en ik kon duidelijk hooren, wat zij zeiden.

— Zij hadden het zeker over de mijn! merkte Raffles op.

— Gij hebt het geraden! De vreemdeling had zeker eenig gerucht gemaakt en de Gek

van Bingwall, die daar blijkbaar zijn schuilhol had, wilde hem den toegang versperren.

— En wat hebt gij toengehoord? vroeg Raffles.

— Ik heb gehoord, dat de vreemdeling aan Grafton mededeelde, dat hij zeer goed wist, dat de mijn niet uitgeput was, dat hij zich meester had gemaakt van de aandeele en dat hij Grafton daar een gedeelte van beloofde, als hij hem de nieuwe kolenaders zou aanwijzen.

— En wat antwoordde Grafton? vroeg Charles nieuwsgierig.

— Hij vloekte als een razende. Hij schreeuwde, dat de vreemdeling hem had bedrogen en dat hij het geheim van de mijn nooit zou verraden, al bood hij hem alle millioenen van Engeland.

— En wat geschiedde er toen?

— Iets, wat ik niet gauw zal vergeten, mijnheer! antwoordde de zeeman, terwijl zijn gelaat verbleekte. Ik hoorde plotseling een doffen slag, aanstonds gevolgd door een vreeselijken angstkreet als van een mensch in stervensnood. Weer klonk het geluid van een slag, ditmaal vlak boven mijn hoofd, vergezeld door het woeënd geblaf van een hond en toen was alles stil. Ik wilde vluchten, maar mijn beenen weigerden mij hun dienst. Nog juist had ik besef om het smalle strand af te hollen en toen moet ik bewusteloos zijn neergevallen. De vloed kwam op en trok weer weg. Toen ik weer wakker werd, moest het ongeveer vier uur in den morgen zijn geweest. Dadelijk herinnerde ik mij alles wat er was voorgevallen. Ik stond op, en wilde mij verwijderen, nog geheel onder den indruk van het gebeurde, toen ik plotseling achter mij het geblaf van den hond hoorde. Ik keek behoedzaam om den rand van de rots en wat ik toen zag, vervulde mij met de grootste verbazing. Op ongeveer twee meter hoogte boven het strand verscheen een bewegingloos lichaam met de voeten vooruit, dat als het ware uit het rotsgesteente werd geschoven. Daar, waar de klip eenigszins nisvormig insprong. Eerst verschenen een paar voeten, toen de knieën, toen een paar handen en ten slotte plofte een zwaar lichaam op het strand neer, waar het bewegingloos bleef liggen. Vijf minuten later kwam de Gek van Bingwall op dezelfde wijze te voorschijn. Met een geweldigen sprong volgde de hond hem op het strand.

— Maar op welke wijze kwam de gek dan naar beneden? vroeg Raffles, die dit verhaal met de grootste aandacht gevolgd had.

— Hij klom naar beneden met het gelaat naar de rots gekeerd en scheen eenige vooruitstekende punten bij wijze van trede te gebruiken.

— Nu, ga maar verder! beval Raffles.

— Zoodra hij beneden was aangekomen, floot Grafton zijn hond en liep het strand af.

Ik trok mij haastig terug en liet hem voorbijgaan en toen mijnheer — toen blies de duivel der hebzucht mij in, mij van de aandeele meester te maken, ingeval de vermoorde die nog bij zich mocht hebben. Ik maakte mij er van meester en vloog toen weg, alsof booze geesten mij op de hielen zaten.

— En toen hebt gij zeker den trein naar Hull genomen?

— Niet aanstonds. Maar daar ik wel begreep, dat het hoogst gevaarlijk zou zijn om de aandeele in Bingwall zelf aan den man te brengen, besloot ik tenslotte dit elders te probeeren. Ik ben wel in drie of vier steden geweest, maar overal weigerde men de aandeele te koopen en daar ik het verhaal van den moord niet durfde doen, uit vrees, dat men mij zou beschuldigen, zoo hield men mij overal voor krankzinnig!

Een vrij langdurige stilte volgde op dit zonderlinge verhaal.

Toen zeide Raffles op ernstigen toon:

— Gij hebt zeer slecht gehandeld, Allendale. Een onschuldige staat nog steeds op het punt te worden gearresteerd in verband met den moord op den vreemdeling. Wist ge dat niet?

Allendale boog het hoofd.

Toen knikte hij langzaam.

— Het was een gemeene streek! zeide hij op doffen toon. Maar als de geldduivel ons eenmaal te pakken heeft, mijnheer....

— Dan zijn wij menschen tot de grootste laagheden in staat! vulde Raffles den zin op bitteren toon aan. Ik weet het, Allendale, en daarom laat ik je vrijuit gaan! Dat wil zeggen — je keert nog vannacht met mij en mijn vriend naar Bingwall terug!

— Maar daar zal men mij dadelijk arresteeren! jammerde de roodharige.

— Ik verzeker je, dat men dat niet zal doen! hernam Raffles op geruststellenden toon.

— Maar wat moet ik daar dan doen? vroeg Allendale.

— Niets! Ik wil je alleen maar bij de hand hebben, ingeval je getuigenis noodig is. Gij kunt er echter zeker van zijn, dat ik dit niet zal doen dan in het uiterste geval, en dat gij er zeer genadig zult afkomen!

Nog steeds scheen Allendale te aarzelen.

Hij begreep evenwel, dat tegenstand hem weinig zou baten.

— Wilt gij mij tenminste niet zeggen, wie gij zijt, mijnheer — want een zeeman zijt gij niet, dat hoor ik wel aan uw stem!

— Dat behoeft gij niet te weten! antwoordde Raffles kortaf. Het zij u genoeg, dat ik een onschuldige voor een zeer zware straf wil redden en een bestolen familie haar eigendom wil teruggeven, en kom nu mede!

De drie mannen liepen de pier weer af en haastten zich naar het hotel terug, nadat Raffles in een groot café Henderson getelefoneerd, en de noodige bevelen gegeven had.

De wagen stond dan ook reeds klaar vóór het hotel, met de koffers van den Grooten Onbekende en Charles geladen.

De drie mannen stegen in en even later snelde de auto den grooten straatweg naar Bingwall op.

Aan het begin van het dorp werd Allendale uit de auto gezet, en kreeg nogmaals bevel zijn woning niet te verlaten, vóór dat hem daartoe verlof zou zijn gegeven.

HOOFDSTUK VIII.

BIJTIJDS GERED.

Nadat Raffles en Charles eenige rust hadden genomen na den vermoeienden tocht, besloote eerstgenoemde, onmiddellijk aan het werk te gaan.

Vroeg in den morgen begaven zij zich naar de bezitting van Raffles, in de auto, die door Henderson bestuurd werd en daar kleedden de mannen zich, met het oog op hun onderneming.

Terwijl zij dit deden, vroeg Charles:

— Nu zou ik het toch aangenaam vinden als je mij eens wou zeggen, wat je eigenlijk van plan bent!

— Wel, dat is duidelijk, dunkt mij. Wij gaan de nieuwe mijn onderzoeken!

— Dus je twijfelt niet aan haar bestaan?

— Geen seconde, Charles. Het is mij alsof ik de rijke mijnaders reeds vóór mij zie.

— Maar de mijn heette uitgeput te zijn?

— Dat is zij ook zeker, maar het mijngebied strekt zich veel verder uit dan de uitgemergelde mijngangen en waarschijnlijk zouden de mijnwerkers slechts eenige slagen met hun houweel op den steenen wand van een dier gangen hebben behoeven te geven om een gat te maken, van waar zij een tweede mijn daar vlak naast hadden kunnen bereiken.

— Geloof je dat werkelijk? riep Charles in de grootste verbazing uit.

— Ik ben er zeker van! De Gek van Bingwall heeft deze mijnen door een toeval en geholpen door zijn mijnwerkersinstinct ontdekt, maar het steeds voor zich gehouden uit een ziekelijke begeerte om alleenheerscher in dat rijk te zijn. Wij zullen het aanstonds wel zien! Vooruit maar!

De drie mannen verlieten de villa.

Het was toen ongeveer elf uur in den morgen.

Nog steeds was er niets van Jack Bridge vernomen, en de onrust van zijn oude moeder was tot een duldeloozen angst overgegaan.

Op hun weg naar den zee-arm reeds ver buiten het dorp kwamen de drie mannen, die zich van een betrouwbare Davislamp voorzien hadden, Thomas Grafton tegen, als altijd vergezeld door zijn woesten hond.

Snel trok Raffles Henderson en Charles terzijde van den weg.

— Het toeval is met ons! zeide hij fluisterend. Wij zullen hem in het oog houden en hem nagaan tot hij zijn geheimzinnige schuilplaats heeft bereikt, al kan ik, naar de beschrijving die Alendale ons gaf, reeds vrij zeker zelf de plaats bepalen, waar hij zich verborgen houdt.

Zich zoo goed mogelijk verbergend achter het struikgewas langs den weg, volgden de drie mannen hem totdat hij het smalle strand van den zee-arm bereikt had.

Juist bijtijds verborgen zij zich hier weer, want toen hij op deze plek was gekomen, wierp Grafton een achterdochtigen blik om zich heen vóór hij verder ging.

Toen deed hij een pas of veertig voorwaarts en begon toen tegen de rots op te klimmen.

— Mij dunkt, dat hij niet meer houvast op die klip moet hebben, als een vlieg op een spiegelruit! fluisterde Henderson, die vol verbazing deze klimpartij gadesloeg.

Geen vijf minuten later was de Gek van Bingwall op onnaspeurlijke wijze plotseling verdwenen.

De hond, die het kunstje blijkbaar zeer goed kende, was hem gevolgd.

— Hem achterna, mannen! riep Raffles uit.

Op hun beurt snelden zij het smalle strand op, tot zij de plek bereikt hadden, waar Grafton verdwenen was.

Inderdaad bevonden zich eenige nauwelijks merkbare vooruitstekende punten aan den rotswand.

Raffles was de eerste, die naar boven klom.

Plotseling zag Charles, die hem volgde, hem in een zeer nauwe spleet verdwijnen, die van het strand af volstrekt niet te zien was, daar zij schuin op den rotswand geplaatst was en bovendien verborgen achter een klein kreupelboschje.

Charles en Henderson volgden Raffles snel.

Zij kwamen juist bijtijds om te zien, hoe Grafton aan het einde van een vrij hooge, maar smalle gaanderij verdween, gewapend met een veiligheidslamp, die hij blijkbaar zooeven had aangestoken.

De hond was hem waarschijnlijk reeds vooruitgelopen, want zij zagen niets meer van het dier.

Zoo snel hij kon stak Henderson een van de veiligheidslampen aan die voldoende licht gaf om hun den weg te wijzen.

Terwijl zij voorzichtig voortliepen, wierp Raffles een onderzoekenden blik om zich heen.

— Het is zooals ik dacht! zeide hij, met een tevreden glimlachje, terwijl hij de hand langs den wand streek en zijn vingertoppen bij het licht van de lamp bekeek.

— Wat heb je daar aan je hand? vroeg Charles.

— Niets anders dan steenkoolgruis, beste jongen. Dit is een zeer bijzondere mijn, want sommige aderen schijnen tot zelfs in deze rots uit te loopen, dat maar zeer zelden voorkomt. Blijkbaar zijn de aardlagen hier door een hevige vulkanische werking duizenden jaren geleden als het ware over elkaar geschoven.

Al sprekende waren zij zoo snel mogelijk,

maar zonder eenig gerucht te maken, doorge-loopen.

De gaanderij scheen zich langzaam te ver-wijden.

De wanden blonken als git.

En al spoedig bemerkte Charles dat hij te midden van een ontzaglijken rijkdom aan steenkool, en wel van de beste soort, liep!

Duizenden en nogmaals duizenden tonnen van het zwarte goud zouden hier nog weggehaald kunnen worden.

Tientallen jaren, misschien wel een halve eeuw of langer zelfs, zou het houweel van den mijnwerker de kostbare delfstof kunnen aantasten, zonder voor uitmergeling van de mijn te moeten vreezen.

Het licht van de veiligheidslamp deed de vette steenkool als karbonkels schitteren.

Spoedig waren zij de gaanderij ten einde gelopen en sloegen zij een zijgang in, die aanmerkelijk scheen te kronkelen en langzaam in de ingewanden der aarde afdaalde.

Het was voor de vrienden thans onmogelijk geworden te bepalen in welke richting zij liepen.

Daar deze gang echter geen zijgangen had, behoefden zij dus voor verdwalen niet te vreezen.

Plotseling kregen zij het licht van de lamp voor hen weer in het oog.

En bijna tegelijkertijd zagen zij dat de gaanderij nu plotseling tal van zijtakken kreeg.

Zij verhaastten dus hun schreden, daar het zeer gevaarlijk zou zijn als zij, zonder de mijn te kennen, in dezen doolhof verdwaald raakten.

Bijna een half uur duurde deze zonderlinge achtervolging. Steeds bleven de drie mannen echter het licht voor zich uit in het oog houden.

Zij waren nu reeds minstens twintig zijgangen gepasseerd die in min of meer schuinsche richting de gaanderij kruisten.

De Gek van Bingwall echter scheen met een bepaald doel, zonder zich een oogenblik te vergissen, voort te loopen.

Eindelijk scheen het licht onbeweeglijk, te blijven.

— Doof de lamp, Henderson! beval Raffles. Het licht van de veiligheidslamp ging uit.

— En nu voorzichtig voorwaarts. Wij moeten zien, wat hij daar uitricht! beval Raffles. Neem de revolvers ter hand. Maar schiet in geen geval op den hond.

Langzaam en zonder eenig gerucht volgden de mannen nu de gang, die op deze plek bijna drie meter breed was en ongeveer twee meter hoog.

Toen zij de brandende lamp tot op een meter of vijf afstands genaderd waren, stonden zij plotseling stil.

De gaanderij kwam uit op een soort cirkelvormig hol, en aan het begin daarvan lag de Gek van Bingwall geknield over een donker voorwerp dat zij niet konden onderscheiden.

Plotseling deed Raffles, door een soort voor-

gevoel aangespoord, snel een paar stappen voorwaarts.

Hij stond nu naast den geknielden man en keek op het donker voorwerp neer, dat flauw door de veiligheidslamp beschenen was.

— Jack Bridge! riep hij uit.

Inderdaad het was de verdwenen zoon van mevrouw Bridge.

Daar lag hij bewusteloos, misschien dood.

Maar Grafton was op het geluid van de stem opgesprongen.

Hij slaakte een krijschenden gil, die akelig door de zwarte gewelven weerklonk en hief zijn zwaren knuppel op.

— Nog meer indringers! gilde hij. Moet gij er ook aan gelooven? Moet ik u ook doodslaan, zooals ik het dien vervloekten vreemdeling heb gedaan, die zich van mijn rijk kwam meester maken, of wilt gij hier in dit hol verhongeren evenals deze indringer hier! riep de gek met een krijschenden lach uit, terwijl hij op het lichaam aan zijn voeten wees. Vier dagen ligt hij daar! ging hij op een toon van helschen triomf voort. Nog vier dagen en hij is er geweest! Hij zou wel weg hebben willen gaan weet gij, maar hij kon niet! Hij was verdwaald, ha, ha, ha. En gij zijt het ook! Gij kunt mijn rijk niet verlaten als ik er u geen toestemming voor geef!

Een hevige schrik maakte zich van Charles en Henderson meester.

Zij begrepen het vreeselijke gevaar waarin zij verkeerden.

Maar Raffles was er de man niet naar om zich lang te bedenken.

Hij strekte den gek met een hevigen vuistslag tegen de kin op den grond uit, juist toen de hond kwam aansnellen om zijn meester te verdedigen. Raffles plaatste zich vastberaden voor het woedende dier, terwijl zijn staalharde oogen zich in die van den hond boorden — langzaam maar zeker deinsde deze terug — gehoorzaamend aan den alles overheerschenden wil van Raffles.

De bloedhond was getemd!

— Gij ziet nu, dat het goed is, dat wij het dier niet hebben neergeschoten, merkte Raffles kalm op.

— Hoe zoo dan? vroeg Charles met een angstigen klank in zijn stem. Wat moeten wij met dien hond doen? Wij zijn verloren als Grafton ons den weg niet wijst.

— Hij of zijn hond! zeide Raffles kalm.

— Maar het dier zal ons niet gehoorzamen! riep Charles uit.

— Je zult zien, dat hij aanstonds als een lam is! zeide Raffles kalm. Henderson, neem jij dien armen bewusteloozen knaap op je schouders en volg ons op de voeten. Charles, neem dien ongelukkigen gek onder den linkerarm, ik zal hem rechts vasthouden. Het zal wel een zwaar karwei zijn, maar het gaat niet anders.

Aldus werd gedaan.

Charles en Raffles hieven den bewusteloozen krankzinnige op, en nauwelijks had de hond dit

gezien, of hij begon kwispelstaartend voor hen uit te springen.

Het schrandere dier scheen te begrijpen, dat zijn meester in gevaar verkeerde en naar den uitgang moest worden gebracht.

Alle lampen werden nu aangestoken en op de mutsen van de drie mannen gestoken, die den hond zoo snel zij konden volgden.

Het was een moeilijke tocht, die bijna een half uur duurde, maar eindelijk bereikten zij toch den uitgang.

Met groote voorzichtigheid werd de nog steeds bewusteloze Jack uit de smalle opening op het strand afgeladen en daarop naar de weide gedragen, waar het water van den vloed niet kon doordringen.

Henderson werd onmiddellijk naar het dorp gestuurd om een geneesheer en eenige levensmiddelen te halen en ondertusschen stelden Raffles en Charles alle pogingen in het werk om den ongelukkigen jongen man weer bij bewustzijn te brengen.

Na hem wat cognac uit een kleine veldflesch tusschen zijn lippen te hebben gegoten en zijn slapen met eau de cologne te hebben gewreven, en zijn polsen te hebben natgemaakt met water uit den zee-arm, slaagden zij er ten slotte ook in.

De jonge man sloeg langzaam de oogen op.

Toen trachtte hij overeind te komen, waartoe hij echter te zwak was.

Zijn bewustzijn keerde echter snel terug.

Hij keek om zich heen en vestigde toen zijn oogen met een dankbaren blik op zijn bevrijder.

— Een dag later, Mylord — en gij zoudt slechts een lijk gevonden hebben! zeide hij met een flauw glimlachje.

— Maar hoe kwam gij in hemelsnaam in de mijn? vroeg Raffles.

— Dat is in een paar woorden verteld, Mylord! Dinsdagnacht heb ik, gewapend met mijn houweel, John Musgrave gevolgd, omdat ik er bijna zeker van was, dat hij zou trachten het geheim van de oude mijn te ontdekken. Ik zag hem den weg naar het smalle strand afdalen en begreep dat ik hier den ingang zou moeten zoeken van de nieuwe mijn. Ik keerde op mijn schreden terug om mijn veiligheidslamp te halen en met eenige moeite slaagde ik erin, de plek terug te vinden, waar ik hem had zien binnenklimmen. Ik liep de mijn in, hoe langer hoe verder — tot ik verdwaalde. De rest weet gij. Ik gevoelde langzamerhand mijn krachten mij ontgaan en moet eindelijk bewusteloos zijn neergevallen, al zoekend naar dien vervloekten uitgang. Wat ben ik u innig dankbaar, dat gij mij weer het leven hebt teruggegeven.

Vermoeid door het lange spreken, liet de jonge man zich weer op het gras neerzinken en sloot de oogen.

— Niet alleen aan het leven, mijn vriend, zeide Raffles op zachten toon, daarginds komt de geneesheer aan, vergezeld van mijn chauffeur, die een mand met levensmiddelen draagt. Binnen een uur zult gij u bij uw lieve moeder bevinden en daar zult gij iets vernemen, wat u veel genoegen zal doen.

En daarop nam Raffles Charles terzijde en fluisterde hem in:

— En nu zal ik den rechter-commissaris eens een paar haren toonen en een zekeren knuppel van onzen vriend Thomas Grafton! En als de man daaruit nog niet zijn conclusies weet te trekken — dan is hij ezelachtiger dan het zelfs een rechter van instructie gepermitteerd is!

NEDERLAND IN DE MOBILISATIE

met alle spannende voorvallen en historische feiten uit die vier jaren: Vluchtelingen, distributiewee, torpedeering van onze schepen, oorlogsgevaar in 1916 enz. enz. Populair beschreven, boeiend als een roman, maar ieder feit historisch verantwoord. Geschiedbeschrijving van de beste soort, die den ouderen de herinnering terugbrengt aan die veelbewogen dagen en bij de jongeren belangstelling wekt voor de landsgeschiedenis. Dit zijn de eigenschappen, die het vooral in de tegenwoordige omstandigheden zoo buitengewoon actuele en interessante werk van den bekenden schrijver en journalist

Dr. P. H. RITTER Jr., „DE DONKERE POORT” tot een blijvend waardevol bezit maken. De boeken zijn rijk geïllustreerd met portretten, spotprenten en foto's en bevatten vele nog nimmer gepubliceerde bijzonderheden, anecdoten en verhalen,

TWEE ZWARE DEELEN — 840 BLADZIJDEN

OORSPR.
PRIJS

f1 13.50 - NU VOOR f1 6.90

BOVENDIEN ontvangt een ieder, die ons zijn bestelling inzendt, het bekroonde meesterwerk „Het Ouderlijk Huis” van Henri Bordeaux, 250 blz. in linnen band **CADEAU** Franco toezending. Desgewenscht - zonder prijsverhooging - betaalbaar met f1 1.— of meer per maand, bij rechtstreeksche inzending van onderstaanden bon aan de N.V. Boek- en Kunsthandel H. Nelissen, Prinsengracht 627, Amsterdam, Giro 60092, Telefoon 31791.

BON Ondergeteekende wenscht franco te ontvangen Dr. Ritter, „DE DONKERE POORT”. Het bedrag ad f1 6.90/de 1e maand. term. van f1 is verzonden/wordt met 10 ct. extra v. remb. bij ontvangst zending betaald. Doorslaan wat niet wordt verlangd.

NAAM:

ADRES: R.B.K.